

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Lidzbarku Warmińskim**

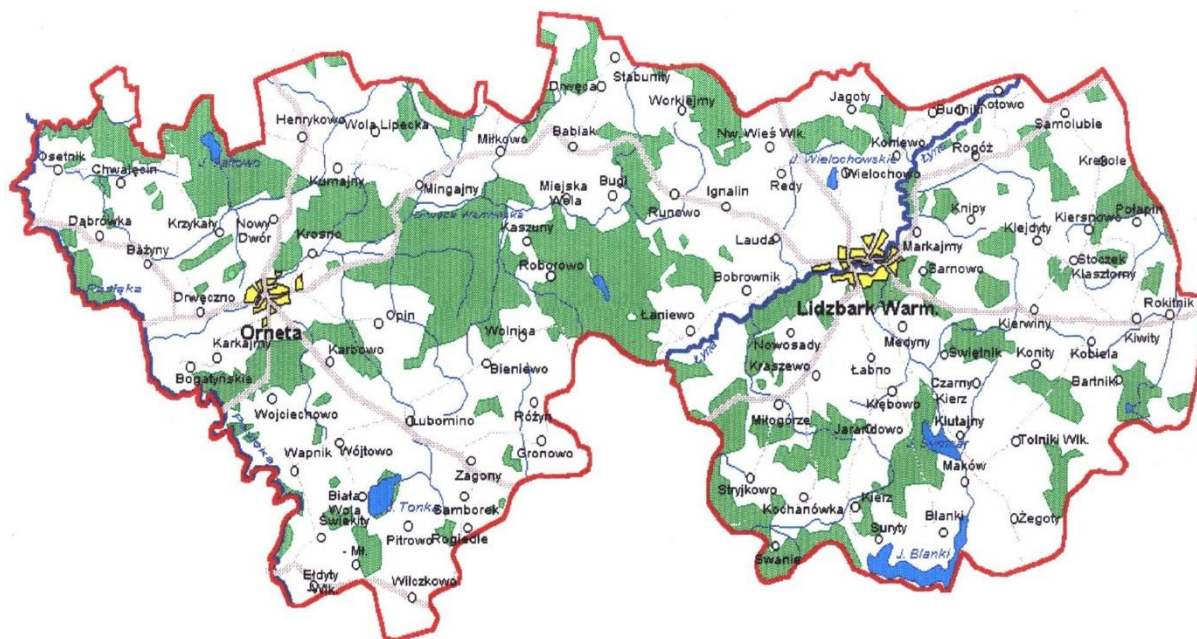
**RAPORT O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU LIDZBARSKIEGO
W 2024 ROKU**

Lidzbark Warmiński, marzec 2025 r.

Spis treści

I.	STRUKTURA POWIATU LIDZBARSKIEGO	3
II.	EPIDEMIOLOGIA	4
III.	SZCZEPIENIA OCHRONNE	9
IV.	HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	12
V.	HIGIENA KOMUNALNA	16
VI.	HIGIENA PRACY	26
VII.	HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	34
VIII.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	38
IX.	PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	42

I. STRUKTURA POWIATU LIDZBARSKIEGO

LICZBA LUDNOŚCI*

	na dzień 31.12.2023 r.	na dzień 31.12.2024 r.
<i>Miasto Lidzbarsk Warmiński</i>	14 277	14 026
<i>Gmina Lidzbarsk Warmiński</i>	6 368	6 379
<i>Gmina Kiwity</i>	3 103	3 065
<i>Gmina Lubomino</i>	3 498	3 448
<i>Miasto Orneta</i>	7 884	7 722
<i>Gmina Orneta</i>	3 017	3 016
OGÓŁEM POWIAT LIDZBARSKI	38 147	37 656

* dane uzyskane z urzędów miasta i gmin powiatu lidzbarskiego

II. EPIDEMIOLOGIA

Do głównych zadań pionu epidemiologii należy prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej poprzez opracowanie, rejestrację i analizę zachorowań na choroby zakaźne.

Pozostałe zadania sekcji epidemiologii to:

- rejestrowanie chorób zakaźnych i pasożytniczych, rozpoznawanie i śledzenie sytuacji epidemiologicznej, dokonywanie okresowych analiz sytuacji epidemiologicznej;
- podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem unieszkodliwienia źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia;
- zwalczanie i opracowywanie ognisk epidemicznych;
- sprawowanie nadzoru epidemicznego nad chorymi i nosicielami oraz nadzoru nad osobami pokąsanymi przez zwierzęta;
- sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne;
- nadzorowanie realizacji Programu Szczepień Ochronnych, organizowanie szczepień akcyjnych, prowadzenie magazynu szczepionek, dystrybucję szczepionek do świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

CHOROBY ZAKAŻNE

W 2024 r. z terenu powiatu lidzbarskiego zgłoszono 636 przypadków zachorowań lub podejrzeń chorób zakaźnych, z czego hospitalizowanych było 91 osób, przeprowadzono 194 wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi i z kontaktu z chorym na choroby zakaźne. Informowano o profilaktyce zakażeń w celu zapobiegania kolejnym zachorowaniom. Dochodzenia przeprowadzane były w tych jednostkach chorobowych, w których wymagane jest:

- ustalenie źródła zakażenia;
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie;
- objęcie nadzorem epidemiologicznym lub kwarantanną osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie;
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną, w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez to zwierzę;
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań, zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Informacje uzyskane w wyniku nadzoru dają rozeznanie co do rozmiarów konkretnych zagrożeń. Monitoring sytuacji epidemiologicznej powiatu odbywał się na podstawie analiz i weryfikacji otrzymanych zgłoszeń lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne. Nadsyłane zgłoszenia podlegają rejestracji w oparciu o stworzone dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego definicje zakażeń i chorób zakaźnych.

Sytuacja epidemiologiczna powiatu lidzbarskiego w przypadku większości chorób zakaźnych ulega poprawie i nie budzi niepokoju.

Zarejestrowano 208 przypadków zachorowań na Covid-19. Nie odnotowano zgonów z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

Podobnie jak w latach ubiegłych nie zarejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, dur brzuszny, czerwone, wściekliznę u ludzi, *poliomyelitis* czy WZW typu A. W 2024 r. zarejestrowano 5 przypadków bakteryjnych zakażeń salmonellozą, gdzie dominował czynnik etiologiczny *Salmonella enteritidis*. Nie odnotowano żadnego zbiorowego ogniska zatrucia pokarmowego.

Do chorób zakaźnych, u których nastąpił wzrost zachorowań w 2024 r. należy borelioza – 30 przypadków oraz kleszczowe zapalenie mózgu – 6 osób. W 2024 r. zanotowano także gwałtowny wzrost zachorowań na krztusiec (26 przypadków) – jest to zakaźna choroba bakteryjna układu oddechowego, która rozprzestrzenia się drogą powietrzno-kropelkową. Obecny wzrost zachorowań na krztusiec jest związany nie tylko z powrotem do normalnej aktywności społecznej po pandemii Covid-19 ale także z faktem, że szczepionki nie zapewniają odporności na całe życie. Dorostym zaleca się dawki przypominające co 10 lat, jednak wiele osób zaniedbuje te szczepienia. Problem potęgują również rodzice, którzy nie szczepią dzieci, mimo że w przypadku krztuśca jest to obowiązkowe.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna kontynuuje także nadzór nad innymi chorobami zakaźnymi i zakażeniami.

Analizę jednostek chorobowych w latach 2023-2024 przedstawia poniższa tabela.

JEDNOSTKA CHOROBY	2023 r.	2024 r.
Covid- 19	343	208
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	7	5
Salmonellozy – zakażenia pozajelitowe	-	1
Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy	-	8
Nieokreślone wirusowe zakażenia jelitowe	85	68
Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	3	1
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy	1	3
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu	9	12
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	-	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Escherichia coli</i>	1	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	13	4
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i>	1	-
Kleszczowe zapalenie mózgu	1	6
Borelioza z Lyme	14	30
Bąblowica	1	-

STAN SANITARNO-TECHNICZNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W 2024 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lidzbarku Warmińskim były następujące podmioty lecznicze:

1. Zespół Opieki Zdrowotnej – 1;
2. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy – 1;
3. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 17;
4. Praktyki zawodowe lekarskie, w tym:
 - Indywidualna praktyka lekarska – 27;
 - Indywidualna praktyka lekarzy dentystów – 17;
5. Indywidualna i grupowa praktyka pielęgniarek i położnych – 8;
6. Inne praktyki – 6.

Wyniki przeprowadzonych kontroli

W 2024 r. przeprowadzono 49 kontroli kompleksowych.

W 2024 r. w podmiotach wykonujących działalność leczniczą wykonano następujące modernizacje i remonty:

- Powiatowa Przychodnia Specjalistyczna w Lidzbarku Warmińskim przy ul. 11 Listopada 15:
 - Poradnia gruźlicy i chorób płuc – szpachlowanie, malowanie pomieszczeń.
 - Poradnia endokrynologiczna – szpachlowanie i malowanie pomieszczeń.
 - POZ – adaptacja gabinetu pielęgniarki POZ.
- Poradnia położniczo-ginekologiczna w Ornece przy ul. Wodnej 1:
 - Gabinet ginekologiczny – uzupełniono ubytek wykładziny podłogowej.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” Krzysztof Kasica:
 - Gabinet lekarski – wymieniono oświetlenie, odnowiono gabinet (malowanie).
 - Przeprowadzono malowanie korytarza.
 - Zakupiono lodówkę do przechowywania szczepionek, spirometr, aparat EKG, aparaty do mierzenia ciśnienia, szafy do przechowywania dokumentów medycznych.
- CYPERMED Cyprian Broszkiewicz, 11-135 Lubomino:
 - Zakupiono stanowisko do pobierania krwi.
- Podmiot Leczniczy „Twój Lekarz” Elżbieta i Jerzy Bubeta Spółka Jawna, 11-130 Orneta:
 - Zakupiono lodówkę do przechowywania szczepionek.
 - Przeprowadzono malowanie holu.
 - Rozpoczęto remont dachu.
- Szpital Powiatowy w Lidzbarku Warmińskim:
 - Blok operacyjny – adaptacja pomieszczeń socjalnych; odnowiono pomieszczenie (szpachlowanie, malowanie ścian).

- Oddział terapii uzależnień od alkoholu – odnowiono parapety okienne i pomalowano ściany świetlicy.
- Oddział wewnętrzny – adaptacja pomieszczeń po byłej poradni kardiologicznej (szpachlowanie, malowanie, wstawianie drzwi z ościeżnicami).
- Sterylizatornia – w strefie „czystej” wydzielono pomieszczenie do pakowania bielizny.
- Izba przyjęć – szpachlowanie i uzupełnienie tynków.
- Punkt przyjęć posiłków – odnowiono pomieszczenie (szpachlowanie, uzupełnienie brakujących płytek, montowanie narożników ściennych, malowanie).
- Laboratorium – montaż systemu kontroli dostępu.
- Stacja uzdatniania wody – wymiana dachu, odnowienie powłok malarskich ścian wewnętrznych i urządzeń.
- Korytarz i hol szpitala – częściowa wymiana lamp oświetleniowych.

Doposażenie w aparaturę i sprzęt medyczny – zakupiono:

- Łóżka szpitalne z materacami;
- Szafki przyłóżkowe;
- Rejestratory holterowskie typ DR 200;
- Materace przeciwoleżynowe bąbelkowe, zmiennociśnieniowe z pompą;
- Pompa wody do endoskopów endolinq;
- Wózek kąpielowy;
- Videoklonoskop;
- Aparat EKG z wózkiem i mankietami;
- Ureterorenoskopy giętkie, kosze do mycia i sterylizacji URS, jednostki sterujące/sterowniki kamer;
- Materace przeciwoleżynowe bąbelkowe, zmiennociśnieniowe bez pomp;
- Moduł do teletransmisji danych do defibrylatora;
- Stanowisko do pobierania krwi;
- Kozetki lekarskie;
- Defibrylator z wyposażeniem STRYKER, ambulans typu B wraz z wyposażeniem medycznym.

Wnioski

Stan sanitarno-techniczny placówek jest zadowalający i systematycznie się poprawia. Wszystkie działające na terenie powiatu podmioty lecznicze utrzymywane są czysto i estetycznie.

III. SZCZEPIENIA OCHRONNE

Szczepienia ochronne to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki wielu niebezpiecznych dla życia i zdrowia chorób zakaźnych. Dzięki szczepieniom ochronnym znacznie zmalała ilość zachorowań na takie choroby jak: wirusowe zapalenie wątroby typu B, odrę, świnkę, różyczkę.

Obowiązek szczepień wiąże się z dążeniem do uzyskania maksymalnej ochrony przed zakażeniem, a w dalszej perspektywie do całkowitego zwalczenia i eliminacji (eradykacji) poszczególnych chorób (np. *poliomyelitis*). Tylko wysoki odsetek zaszczepienia osób gwarantuje zahamowanie i ochronę osób nie tylko zaszczepionych, ale również tych, którzy z jakichkolwiek powodów nie zostali zaszczepieni.

NADZÓR NAD PODMIOTAMI REALIZUJĄCYMI PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lidzbarku Warmińskim sprawował nadzór nad 8 podmiotami realizującymi Program Szczepień Ochronnych.

Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych polega głównie na egzekwowaniu:

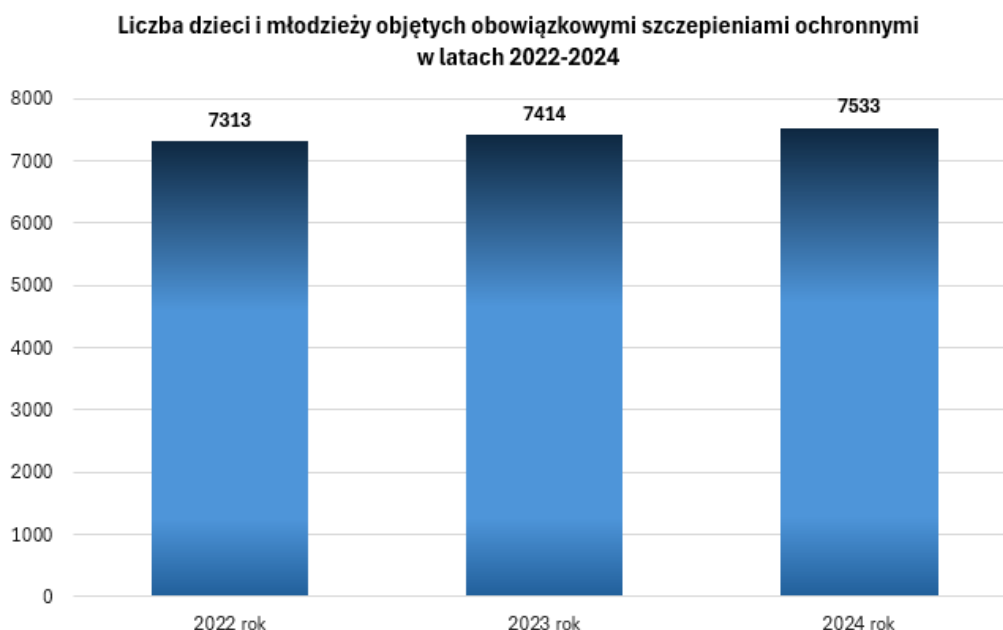
- dobrego przygotowania merytorycznego personelu szczepiącego;
- właściwych warunków sanitarno-technicznych punktów szczepień;
- kontrolą procedur związanych z zamawianiem, transportem, przechowywaniem i dystrybucją szczepionek;
- realizacji zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. zgłaszaniu niepożądanych odczynów poszczepiennych, sposobu dokumentowania wykonanych szczepień, prowadzenia zapisów dotyczących informowania pacjentów o szczepieniach, sposobu przekazywania kart uodpornienia w przypadku świadczeniodawcy;
- przestrzegania aktualnego Programu Szczepień Ochronnych oraz Wojewódzkiego Terminarza Szczepień Ochronnych;
- realizacji szczepień zalecanych przez Ministerstwo Zdrowia.

DYSTRYBUCJA I PRZECHOWYWANIE SZCZEPIONEK

PSSE w Lidzbarku Warmińskim sporządza corocznie zamówienie na preparaty szczepionkowe dla całego powiatu. Są one dostarczane systematycznie z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim. Szczepionki przechowywane są z zapewnieniem stałego elektronicznego monitorowania w urządzeniu chłodniczym. Szczepionka wydawana jest do 8 podmiotów realizujących Rządowy Program Szczepień Ochronnych.

NADZÓR NAD REALIZACJĄ RZĄDOWEGO PROGRAMU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Szczepienia dzieci w grupie do lat 2 przeprowadzane są sukcesywnie według dat urodzenia, natomiast szczepienia dzieci powyżej 2 roku życia i młodzieży przeprowadzано zgodnie z Wojewódzkim „Terminarzem szczepień”. Corocznie PSSE w Lidzbarku Warmińskim dokonuje analizy i oceny realizacji szczepień obowiązujących i zalecanych.

W roku 2024 wykonanie szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży w powiecie lidzbarskim kształtuje się następująco:

1. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi:
 - pierwszy rok życia wynosi 68,88% (wymagane 55%);
 - drugi rok życia wynosi 61,67% (wymagane 55%);
 - 6 rok życia wynosi 99,74% (wymagane 95%);
 - 14 rok życia wynosi 99,34% (wymagane 95%);
 - 19 rok życia wynosi 99,70% (wymagane 95%);
2. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce:
 - w drugim roku życia wynosi 91,19% (wymagane 95%);
 - w 6 roku życia wynosi 99,74% (wymagane 95%);
3. Szczepienia przeciwko pneumokokom:
 - w pierwszym roku życia wynosi 75,00%;
 - w drugim roku życia wynosi 63,44%;
4. Szczepienia przeciwko rotawirusom wynoszą 80,10%;
5. Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B wynoszą 93,88%.

NIEPOŻĄDANY ODCZYN POSZCZEPIENNY

W roku 2024 na terenie powiatu lidzbarskiego nie zgłoszono niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP).

NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI ZALECANYMI

W powiecie realizowano również szczepienia zalecane przez Ministerstwo Zdrowia. Szczepienia te przeprowadzano u osób w różnych grupach wiekowych. W 2024 r. zaszczepiono przeciwko takim chorobom zakaźnym jak:

1. Szczepienia przeciwko grypie – 786 osób;
2. Szczepienia przeciwko brodawczakowi – 179 osób;
3. Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 49 osób;
4. Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – 7 osób;
5. Szczepienia przeciwko ospie – 34 osoby;
6. Szczepienia przeciwko pneumokokom – 23 osoby;
7. Szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu – 51 osób;
8. Szczepienia przeciwko meningokokom – 26 osób;
9. Szczepienia przeciwko krztuścowi – 38 osób;
10. Szczepienia przeciwko krztuścowi (kobiety ciężarne) – 9 osób;

KRZTUSIEC

W związku ze wzrostem zachorowań w Polsce na krztusiec, od października 2024 r. kobiety w ciąży po ukończeniu 27 tygodnia ciąży do 30 tygodnia mogą bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi. Szczepienia kobiet w ciąży przeciw krztuścowi mają na celu redukcję ryzyka zachorowań na krztusiec noworodkowy, hospitalizacji i zgonu niemowlęcia z powodu tej choroby. Do końca roku na terenie objętym nadzorem zaszczepiło się 9 kobiet, prowadzone są działania wśród lekarzy POZ promujące szczepienia kobiet w ciąży mające na celu zwiększenie wyszczepialności wśród ciężarnych.

HPV

W 2024 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lidzbarku Warmińskim kontynuowała Powszechny Program Przeciwno HPV, który był skierowany do dziewcząt i chłopców w wieku 12 i 13 lat. Od września 2024 r. Powszechny Program Przeciwno HPV jest realizowany w szkołach i objęte nim zostały dzieci od ukończenia 9 lat do 14 roku życia. Na terenie powiatu lidzbarskiego do programu przystąpiło 9 szkół, w których rodzice zgłosili do szczepień 237 dzieci. Pierwszą dawką w okresie październik-listopad 2024 r. zaszczepiono 197 dzieci, do realizacji programu przystąpił 1 POZ, który wykonał szczepienia na terenie szkół. Szczepienia dzieci drugą dawką zaplanowane są na pierwsze półrocze 2025 r.

WNIOSKI

Powszechne szczepienia dzieci i młodzieży w Polsce doprowadziły do znacznego ograniczenia ryzyka zachorowania i powikłań w przebiegu między innymi błonicy, *poliomyelitis*, krztuśca, odry oraz wirusowego zapalenia wątroby typu B.

Szczepienia sprzyjają zdrowiu – w odróżnieniu od wielu innych działań medycyny pozwalają zdrowym być nadal zdrowymi. Szczepionki, które zapobiegają chorobom bakteryjnym, ograniczają też rozwój antybiotykooporności, mają szeroki wpływ na odporność osób szczepionych, a także społeczność i populacji.

Wysoki poziom wykonania szczepień ochronnych dzieci i młodzieży do 19 roku życia pozwoli utrzymać odporność populacyjną, która chroni przed rozprzestrzenianiem się chorób zakaźnych.

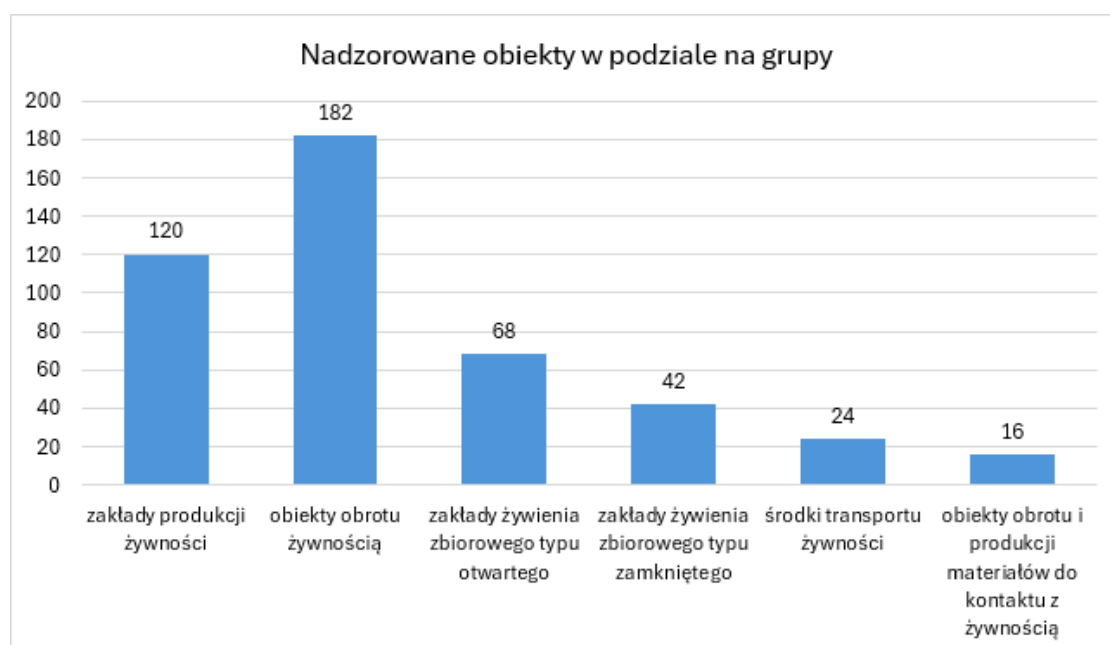
IV. HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Do zakresu działania Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim należy w szczególności sprawowanie bieżącego nadzoru nad warunkami produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz nadzoru nad działalnością w zakresie zorganizowanego żywienia konsumentów oraz żywienia w placówkach oświatowych i wychowawczych. Sekcja HŻŻiPU sprawuje również nadzór nad warunkami produkcji i obrotu przedmiotów użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Dodatkowo, pobierane są próbki żywności i przedmiotów użytku do badań w ramach krajowego systemu urzędowej kontroli żywności i monitoringu.

KONTROLE

W 2024 r. w powiecie lidzbarskim nadzorowanych było 452 obiektów, w tym: zakłady produkcji żywności i materiałów do kontaktu z żywnością, producenci pierwotni, zakłady obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego, w tym:

- 120 zakładów produkcji żywności (piekarnie, ciastkarnie, lodziarnie, wytwórnia napojów gazowanych, wytwórnia suplementów diety, automaty do lodów, producenci żywności w warunkach domowych, konfekcjonowanie warzyw, gospodarstwa rolne – produkcja warzyw, owoców, zbóż),
- 182 obiekty obrotu żywnością,
- 68 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 42 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 24 środki transportu żywności,
- 16 obiektów obrotu i produkcji materiałów do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. przeprowadzono 254 kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności. W trakcie przeprowadzonych kontroli kompleksowych, tematycznych w niektórych obiektach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne lub sanitarno-higieniczne.

W przypadku usterek natury sanitarno-technicznej prowadzone były postępowania administracyjne. W przypadku usterek sanitarno-higienicznych nakładane były mandaty karne.

W 2024 r. wydano 57 decyzji merytorycznych oraz nałożono 22 mandaty karne na sumę 6450 zł.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI KONTROLNYMI

1. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Lidzbarku Warmińskim

Przekazywano i uzyskiwano informacje dotyczące obrotu i produkcji środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. W ramach współpracy PPIS z PIW odbywa się regularne przekazywanie list zakładów zgodnie z porozumieniem ramowym o współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej. W roku 2024 nie przeprowadzono wspólnych kontroli.

2. Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bartoszych

Przeprowadzono 1 kontrolę w gospodarstwie rolnym prowadzącym uprawę zbóż. Kontrola nie wykazała uchybień ze strony zagadnień nadzorowanych przez PPIS.

STAN TECHNICZNY I SANITARNY BLOKÓW ŻYWIENIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

W trakcie roku 2024 przeprowadzono kontrolę stołówek w placówkach oświatowych i opiekuńczych (domy opieki, szkoły, przedszkola). Oceniono jadłospisy pod względem jakościowym w odniesieniu do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Jadłospisy w ocenianych obiektach są opracowywane zgodnie z zasadami prawidłowego żywienia.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE PROMUJĄCE ZASADY RACJONALNEGO ŻYWIENIA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2024 r. zorganizowano z komórką Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim szkolenie dla koordynatorów szkolnych i realizatorów programu „Trzymaj Formę” i ich roli w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność i wolny wybór jednostki.

W trakcie szkolenia przedstawiono założenia XVII edycji programu Konkurs o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę”, przedstawiono „Talerz zdrowia” łącznie z aktywnością fizyczną, ergonomię pracy oraz omówiono zagadnienia nt. edukacji konsumenckiej.

Ponadto, w trakcie kontroli kompleksowych w placówkach oświatowych prowadzących żywienie dzieci (szkoły, przedszkola) przeprowadzano instruktaże w zakresie zasad racjonalnego żywienia, planowania jadłospisów i zachowania podstawowych zasad higieny.

BADANIE JAKOŚCI ZDROWOTNEJ PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Prowadzono ocenę jakości zdrowotnej żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu według ustalonego planu poboru próbek środków spożywczych. Przekazano do badań laboratoryjnych ogółem 137 próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, m.in. w kierunkach zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości pestycydów, metali szkodliwych dla zdrowia, ilości substancji dodatkowych, a także oceny organoleptycznej. Pobierano próbki z obiektów obrotu żywnością, żywienia zbiorowego otwartego oraz od producentów żywności z terenu powiatu lidzbarskiego. W zakładach produkcji żywności będących pod nadzorem PPIS w Lidzbarku Warmińskim pobrano do badań m.in. próbki lodów, ciast, wody źródlanej gazowanej, owoców miękkich, mąki oraz suplementów diety.

W 2024 r. zakwestionowano 4 próbki żywności, które badane były w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

OGNISKA ZATRUĆ POKARMOWYCH

W 2024 r. nie zanotowano żadnego ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego.

NADZÓR NA WARUNKAMI HIGIENICZNO-SANITARNYMI ŻYWIENIA DZIECI I MŁODZIEŻY W CZASIE WYPOCZYNKU

W okresie ferii zimowych i wakacji objęto wzmożonym nadzorem zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego, w których żywione były dzieci korzystające z wypoczynku w powiecie lidzbarskim.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono naruszeń wymogów sanitarnych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności.

NADZÓR NAD PODMIOTAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RYNKU SPOŻYWCZYM PROWADZĄCYMI PRODUKCJĘ PIERWOTNĄ

Działania podejmowane w 2024 r. miały na celu rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców wiedzy na temat wymagań dotyczących produkcji żywności pochodzenia roślinnego.

Każda osoba zgłaszająca gospodarstwo rolne lub inny rodzaj uprawy do rejestracji jest indywidualnie szkolona w zakresie podstawowych zagadnień higieny przy produkcji, zbiorze i transporcie płodów rolnych. Ponadto w trakcie kontroli plantacji lub pobierania próbek przeprowadzano instruktaże dla osób prowadzących plantacje owoców miękkich. Właściciele plantacji posiadają coraz większą świadomość w zakresie zagrożeń bezpieczeństwa żywności, co też wpływa na zwracanie przez nich uwagi na zachowanie higieny przez personel.

WNIOSKI I SPOSTRZEŻENIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI NADZORU NAD HIGIENĄ ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Po przeanalizowaniu dokumentacji z prowadzonego nadzoru nad obiektami w 2024 r. stwierdzono, że w porównaniu z rokiem ubiegłym stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny obiektów w nieznacznym stopniu pogorszył się. Usterki występowały głównie w zakładach żywienia zbiorowego otwartego oraz obiektach obrotu żywnością, w mniejszym stopniu w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

W zakładach, w których stwierdzano nieprawidłowości stanu sanitarno-technicznego wszczęte były postępowania administracyjne w celu przymuszenia i wyegzekwowania poprawy warunków sanitarno-technicznych. W porównaniu do 2023 r. wystawiono porównywalną ilość decyzji administracyjnych. Decyzje najczęściej nakładane były w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości stanu technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i sprzedażowych zakładu.

W roku 2024 r. przedsiębiorcy wykazywali gotowość do współpracy z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym. Przestrzegali terminów w realizacji prowadzonych postępowań administracyjnych.

W zakładach, w których stan sanitarno-higieniczny był nieprawidłowy, nakładano mandaty karne, których liczba znacznie wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym. Mandaty karne nakładano głównie za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny powierzchni produkcyjnych i urządzeń chłodniczych, nieprawidłowe magazynowanie żywności, sprzedaż żywności przeterminowanej oraz nieprzestrzeganie higieny osobistej przez pracowników mających kontakt z żywnością.

Podobnie jak w latach ubiegłych, właściciele zakładów żywienia zbiorowego otwartego oraz przedstawiciele obiektów obrotu żywnością podawali, że stwierdzane nieprawidłowości sanitarno-higieniczne wynikały często z braku zainteresowania pracą w tej branży. Wiązało się to z nakładaniem większej ilości obowiązków na zatrudniony personel.

W 2024 r. otrzymano 1 interwencję od konsumenta dotyczącą niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych w nadzorowanym obiekcie oraz otrzymano 3 interwencje od klientów dotyczące niewłaściwej jakości zdrowotnej produktów spożywczych. Przeprowadzone kontrole potwierdziły 2 informacje zawarte w zgłoszeniach o interwencji.

W 2024 r. nie stwierdzono poważnych uchybień zagrażających zdrowiu konsumentów. Nie wydano decyzji o zamknięciu zakładu oraz nie otrzymano zgłoszeń dotyczących zatruc pokarmowych.

V. HIGIENA KOMUNALNA

Sekcja Higieny Komunalnej prowadzi nadzór w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nad jakością wody w kąpieliskach i basenach kąpielowych. Kontroluje oraz prowadzi nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym: urządzeń wodnych, szaletów publicznych, targowisk, hoteli, obiektów służby zdrowia, obiektów sportowych, turystycznych, zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, cmentarzy, środków transportu publicznego i innych obiektów użyteczności publicznej.

KONTROLE

W sekcji Higieny Komunalnej w roku 2024 przeprowadzono 315 kontroli obiektów i urządzeń, w tym:

- 115 kontroli urządzeń wodnych;
- 1 kontrolę kąpieliska;
- 24 kontrole pływalni (jakość wody);
- 122 kontrole obiektów użyteczności publicznej;
- 20 inne kontrole.

W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 115 prób wody do spożycia, 1 próbę wody z kąpieliska, 24 próby wody z pływalni do badań fizyko-chemicznych i bakteriologicznych, 5 prób wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella* oraz wykonano 164 badania fizyczne (oznaczenia temperatury wody basenowej).

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości wydano 30 decyzji płatniczych.

Wystawiono 16 postanowień (12 dot. przewozu zwłok z zagranicy, 3 dot. organizacji imprez masowych, 1 dot. nieprawidłowego składowania odpadów).

WNIOSKI MIESZKAŃCÓW

W okresie sprawozdawczym do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim wpłynęło 9 wniosków od mieszkańców:

- dot. złej sytuacji w gospodarstwie rolnym na terenie gminy Lidzbark Warmiński – po dokonaniu analizy wniosku, sprawę przekazano do wykorzystania zgodnie z kompetencjami do Urzędu Gminy w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Lidzbarku Warmińskim oraz do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Lidzbarku Warmińskim.
- dot. złego stanu sanitarno-technicznego w obiekcie hotelarskim na terenie miasta Lidzbark Warmiński – przeprowadzono kontrolę obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości.
- dot. złego stanu higieniczno-sanitarnego w obiekcie hotelarskim na terenie miasta Lidzbark Warmiński – przeprowadzono kontrolę obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości.
- dot. nieprawidłowego składowania soli drogowej na terenie miasta Orneta – po dokonaniu analizy wniosku, sprawę przekazano do wykorzystania zgodnie z kompetencjami do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska – Delegatura w Elblągu oraz do wiadomości do Burmistrza Ornety.

- dot. nieprawidłowości w zakładzie fryzjerskim na terenie miasta Lidzbark Warmiński – przeprowadzono kontrolę obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości.
- dot. nieprawidłowości w salonie kosmetycznym na terenie miasta Orneta – przeprowadzono kontrolę obiektu, która wykazała usterki natury higieniczno-sanitarnej oraz technicznej. Właściciela obiektu ukarano mandatem karnym oraz wszczęto postępowanie administracyjne.
- dot. nieprawidłowości w kompleksie basenowym na terenie miasta Lidzbark Warmiński – przeprowadzono kontrolę obiektu, która wykazała usterki natury sanitarno-technicznej – wobec podmiotu wszczęto postępowanie administracyjne.
- dot. zanieczyszczenia wody w studni indywidualnej na terenie gminy Lidzbark Warmiński – dokonano poboru próbek wody (ze studni oraz z kranu) do analizy mikrobiologicznej oraz fizykochemicznej. W badanej próbce wody z kranu stwierdzono przekroczenia mikrobiologiczne oraz fizyczne. Wydano ocenę jakości stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia. Informację o jakości wody przekazano dla Wójta Gminy Lidzbark Warmiński. Sprawę przekazano również do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie – Delegatura w Elblągu do wykorzystania zgodnie z kompetencjami.
- dot. zanieczyszczenia wody w studni indywidualnej na terenie gminy Lidzbark Warmiński – dokonano poboru próbek wody (ze studni oraz z kranu) do analizy mikrobiologicznej oraz fizykochemicznej. W badanej próbce wody z kranu stwierdzono przekroczenia fizykochemiczne.

NADZÓR NAD ZAOPATRZENIEM LUDZI W WODĘ DO SPOŻYCIA

W okresie sprawozdawczym na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonowało 18 wodociągów publicznych oraz 2 wodociągi lokalne.

LIDZBARK WARMIŃSKI – WODOCIĄG MIEJSKI

Wodociąg miejski w Lidzbarku Warmińskim posiada 2 ujęcia wody:

- SUW „Północ” – przy ul. Dąbrowskiego;
- SUW „Zachód” – przy ul. Przystaniowej.

Stan sanitarno-techniczny ujęć oraz jakość wody na ujęciach i w sieci wodociągowej odpowiadają wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 r., poz. 2294).

PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIESZKAŃCÓW	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
2400 m ³ /d	14281	2 (Lidzbark Warmiński + Pilnik)	50	długotrwała eksploatacja, niedostateczna wytrzymałość materiału, wyeksploatowanie połączeń rurociągów	brak

ORNETA – WODOCIĄG MIEJSKI

Wodociąg miejski w Ornece posiada 3 ujęcia wody:

- SUW „Miasto”;
- SUW „Mingajny” – stacja szczytowa, uzupełniająca dla wodociągu grupowego;
- SUW „Podleśna” – pełniąca funkcje wspomagające system zaopatrzenia w wodę.

Stan sanitarno-techniczny ujęć oraz jakość wody na ujęciach i w sieci wodociągowej odpowiadają wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 r., poz. 2294).

PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIESZKAŃCÓW	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
1270 m ³ /d	10728	24	33	wżery korozyjne, dziury w rurach ocynkowanych i otwieranych, pęknięcia	mangan, jon amonowy

W stosunku do administratora wodociągu wydano 2 pisma interwencyjne, ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu oraz jonu amonowego. Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

LIDZBARK WARMIŃSKI – WODOCIĄG LOKALNY ZAKŁADU MLECZARSKIEGO „POLMLEK”

PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIESZKAŃCÓW	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
2910 m ³ /d	nie dotyczy	nie dotyczy	0	nie dotyczy	mangan, jon amonowy, zapach

W stosunku do administratora wodociągu wydano:

- 4 pisma interwencyjne, ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

LIDZBARK WARMIŃSKI – WODOCIĄG LOKALNY SZPITALA ZOZ

PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIESZKAŃCÓW	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
25 m ³ /d	nie dotyczy	nie dotyczy	0	nie dotyczy	bakterie grupy coli, mangan, jon amonowy, żelazo, mętność, zapach

W stosunku do administratora wodociągu wydano:

- 1 decyzję dot. warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na ponadnormatywną zawartość bakterii grupy coli;

- 1 pismo interwencyjne, ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu, jonu amonowego, żelaza, mętności i zapachu.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

GMINA LUBOMINO

Na terenie gminy Lubomino funkcjonuje 5 wodociągów publicznych:

- SUW Bieniewo;
- SUW Lubomino;
- SUW Rogiedle;
- SUW Wapnik;
- SUW Wilczkowo.

NAZWA WODOCIĄGU	PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIESZKAŃCÓW	LICZBA ZAOPATRYWANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
Bieniewo	120 m ³ /d	597	4	28	przecieki na rurach, przecieki na zaworach, awarie przepompowni, przecieki na nawiertkach	brak
Lubomino	165 m ³ /d	1152	2			brak
Rogiedle	120 m ³ /d	473	3			brak
Wapnik	35 m ³ /d	339	4			mangan, żelazo, jon amonowy, mętność
Wilczkowo	120 m ³ /d	817	5			bakterie grupy coli, mętność

W stosunku do administratora wodociągu wydano:

- 1 decyzję dot. warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na ponadnormatywną zawartość bakterii grupy coli oraz zakwestionowaną mętność;
- 2 pisma interwencyjne, ze względu na ponadnormatywną zawartość manganu, żelaza, jonu amonowego oraz mętność.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

GMINA LIDZBARK WARMIŃSKI

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński funkcjonuje 6 wodociągów publicznych:

- SUW Babiak;
- SUW Kraszewo;
- SUW Morawa;
- SUW Redy;
- SUW Rogóż;
- SUW Runowo.

NAZWA WODOCIĄGU	PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRY- WANYCH MIESZKAŃ- CÓW	LICZBA ZAOPATRY- WANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
Babiak	125 m³/d	555	9	29	przecieki na nawiertkach, przecieki na rurach, awarie pomp, awarie przepompowni, awarie sprężarki, skorodowanie rur	mangan, jon amonowy
Kraszewo	65 m³/d	264	4			bakterie grupy coli
Morawa	360 m³/d	1938	12			brak
Redy	160 m³/d	128	1			jon amonowy
Rogóż	55 m³/d	860	12			brak
Runowo	130 m³/d	1139	5			mangan, mętność

W stosunku do administratora wodociągu wydano:

- 1 decyzję dot. warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na ponadnormatywną zawartość bakterii grupy coli;
- 5 pism interwencyjnych, ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego oraz mętność.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

GMINA KIWITY

Na terenie gminy Kiwity funkcjonują 4 wodociągi publiczne:

- SUW Kiersnowo;
- SUW Kiwity;
- SUW Krekole;
- SUW Żegoty.

NAZWA WODOCIĄGU	PRODUKCJA	LICZBA ZAOPATRY- WANYCH MIESZKAŃ- CÓW	LICZBA ZAOPATRY- WANYCH MIEJSCOWOŚCI	LICZBA AWARII	PRZYCZYNA AWARII	PRZEKROCZENIA
Kiersnowo	230 m³/d	978	9	14	rozszerzenie, korozja	bakterie grupy coli
Kiwity	110 m³/d	761	4			ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, jon amonowy, mętność
Krekole	94 m³/d	527	2			jon amonowy, mętność, zapach
Żegoty	98 m³/d	829	4			brak

W stosunku do administratora wodociągu wydano:

- 2 decyzje dot. warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na ponadnormatywną zawartość bakterii grupy coli oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C;
- 3 pisma interwencyjne, ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza, jonu amonowego, mętności oraz zapachu.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora uzyskano poprawę jakości wody.

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO-REPRESYJNA

W roku 2024, w związku z wykonywaniem nadzoru nad urządzeniami wodociągowymi wydano 5 decyzji administracyjnych dot. jakości wody przeznaczonej do spożycia, wszystkie dotyczące niewłaściwej jakości wody pod względem mikrobiologicznym.

W związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi wyegzekwowano poprawę jakości wody pod względem mikrobiologicznym we wszystkich wodociągach.

W 2024 roku wystosowano 17 pism interwencyjnych w związku z przekroczeniem parametrów fizyko-chemicznych.

We wszystkich zewidencjonowanych urządzeniach wodnych woda została oceniona jako zdatna do spożycia.

WYKAZ MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ BRAKI WODY

- Gm. Lidzbark Warmiński – Dębiec;
- Gm. Orneta – Gieduty;
- Gm. Lubomino – Poborowo, Świękitki.

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim w Sekcji Higieny Komunalnej, na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie powiatu lidzbarskiego znajdowały się 252 obiekty użyteczności publicznej.

W roku 2024 dopisano do ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej 3 obiekty:

- 2 gabinety kosmetyczne;
- 1 zakład fryzjerski.

W roku 2024 z ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej wykreślono 3 obiekty:

- 1 obiekt hotelarski – agroturystyka;
- 1 zakład fryzjerski;
- 1 gabinet kosmetyczny.

USTĘPY PUBLICZNE

Na terenie powiatu lidzbarskiego funkcje sanitariatów ogólnodostępnych pełnią kontenerowe sanitariaty na terenie miejskich obiektów rekreacyjnych. W roku 2024 skontrolowano 3 obiekty użyteczności publicznej posiadające kontenerowe sanitariaty. Podczas kontroli stan higieniczno-sanitarny sanitariatów nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości.

BAZA NOCLEGOWA

Bazę noclegową na terenie powiatu lidzbarskiego stanowią 22 obiekty, w tym:

- 4 hotele;
- 15 gospodarstw agroturystycznych;
- 3 inne obiekty świadczące usługi hotelarskie.

W roku 2024 przeprowadzono kontrolę w 7 obiektach hotelarskich.

W 1 obiekcie hotelarskim przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości natury sanitarno-technicznej. Wobec administratora obiektu wszczęto postępowanie i wydano decyzję administracyjną. Wyegzekwowano poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektu.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, GABINETY KOSMETYCZNE, GABINETY ODNOWY BIOLOGICZNEJ

Bazę obiektów z branży beauty, na terenie powiatu lidzbarskiego stanowi 79 obiektów. W roku 2024 skontrolowano 60 obiektów, w tym:

- 23 zakłady fryzjerskie;
- 33 gabinety kosmetyczne;
- 1 salon tatuażu;
- 2 gabinety odnowy biologicznej;
- 1 solarium.

W 3 zakładach fryzjerskich przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości natury technicznej. Wobec właścicieli obiektów wszczęto postępowanie i wydano decyzje administracyjne. Wyegzekwowano poprawę stanu technicznego obiektów.

NADZÓR SANITARNY NAD CIEPLĄ WODĄ UŻYTKOWĄ W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W roku 2024 prowadzono nadzór nad ciepłą wodą użytkową w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* w obiektach użyteczności publicznej: szpital oraz domy pomocy społecznej. W roku sprawozdawczym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lidzbarku Warmińskim pobrał 4 próby wody do badań w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella*.

W 3 zbadanych próbach stwierdzono przekroczenie badanego parametru:

- szpital (2 próby) – stopień skażenia bardzo wysoki – wydano decyzję nakazującą wyłączyć z eksploatacji urządzenia wody ciepłej,
- dom pomocy społecznej (1 próba) – stopień skażenia niski – wydano decyzję nakazującą przeprowadzenie zabiegów sanitarnych.

W obu przypadkach wyegzekwowano poprawę jakości ciepłej wody użytkowej.

NADZÓR SANITARNY NAD KĄPIELISKAMI

W roku 2024 w trakcie sezonu turystycznego na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonowało 1 kąpielisko miejskie nad jeziorem Wielochowskim w Wielochowie (gm. Lidzbark Warmiński). Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Lidzbark Warmiński sezon kąpieliskowy trwał od 15 czerwca do 31 sierpnia 2024 r.

Jakość wody w kąpielisku monitorowana była przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim (przed sezonem – 1 próba) oraz przez organizatora kąpieliska (w trakcie sezonu – 4 próby).

W 1 pobranej próbce stwierdzono przekroczenie parametrów mikrobiologicznych, ze względu na ponadnormatywną obecność enterokoków. Wydano decyzję administracyjną stwierdzającą nieprzydatność wody do kąpielii oraz wprowadzono zakaz kąpielii.

NADZÓR SANITARNY NAD PŁYWALNIAMI

W roku 2024 na terenie powiatu lidzbarskiego funkcjonowały 2 obiekty dysponujące nieckami basenowymi:

- Basen kąpielowy wchodzący w skład kompleksu Hotelu Krasicki****, który posiada 1 nieckę basenową oraz 1 wannę jacuzzi;
- Kompleks basenowy wchodzący w skład obiektu Termy Warmińskie, który posiada 9 niecek basenowych oraz 6 wanien jacuzzi.

W trakcie eksploatacji obiektów, jakość wody w nieckach basenowych oraz wannach jacuzzi była na bieżąco monitorowana przez właścicieli i administratorów w ramach kontroli wewnętrznej. Nieprawidłowości w zakresie parametrów fizykochemicznych korygowane były na bieżąco. Sprawozdania z badań wody były przekazywane Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Lidzbarku Warmińskim.

W marcu, maju oraz czerwcu 2024 roku przeprowadzono kontrole urzędowe jakości wody w pływalniach.

Kontrole jakości wody na pływalniach (w ramach nadzoru oraz kontroli wewnętrznej) wykazały nieprawidłowości pod względem mikrobiologicznym. W 2024 roku odnotowano przekroczenia:

- bakterii z rodzaju *Legionella*;
- ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C.

Wydano 4 decyzje administracyjne dotyczące przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, nakazujące przeprowadzenie działań naprawczych w celu przywrócenia należytej jakości wody na pływalniach. We wszystkich przypadkach wyegzekwowano poprawę jakości wody.

TERENY REKREACYJNE

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim znajdują się 94 obiekty służących rekreacji (teren zielony, obiekty sportowe, plaże przy kąpieliskach, place zabaw).

W roku 2024 przeprowadzono kontrole 32 obiektów. Przeprowadzone kontrole nie wykazały poważnych usterek, wysłano pisma interwencyjne do administratorów obiektów, którzy niezwłocznie usunęli usterek.

INNE OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W grupie tzw. „innych obiektów użyteczności publicznej” znajdują się 22 obiekty, między innymi: domy pomocy społecznej, dworzec autobusowy, miejsca obsługi podróżnych, parkingi, targowiska, szpital oraz obiekty kulturalne. W roku 2024 z grupy „innych obiektów użyteczności publicznej” poddano kontroli 7 obiektów (domy pomocy społecznej, stacja paliw, targowisko oraz szpital).

W 2 obiektach (domy pomocy społecznej) podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości natury technicznej. Wszczęto postępowanie administracyjne. W jednym obiekcie wyegzekwowano poprawę stanu technicznego. W drugim obiekcie wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do września 2025 r.

NADZÓR NAD POSTĘPOWANIEM ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

Na terenie nadzorowanym przez Sekcję Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim znajdują się:

- 23 cmentarze,
- 3 domy przedpogrzebowe,
- 3 zakłady pogrzebowe.

W roku 2024 skontrolowano:

- 10 cmentarzy,
- 1 dom przedpogrzebowy,
- 1 zakład pogrzebowy.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości ani usterek.

W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi wydano 43 decyzje administracyjne zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich. W ramach nadzoru wydano również 12 postanowień dotyczących przewozu zwłok z zagranicy. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej nadzorowali przebieg 3 ekshumacji.

IMPREZY MASOWE

W roku 2024 wydano 3 pozytywne postanowienia dotyczące organizacji imprez masowych na terenie powiatu lidzbarskiego:

- „Dni Ornety 2024”;
- „Lidzbarskie Wieczory Humory i Satyry”/”Dni Miasta”;
- „Mecz Piłki Nożnej Polonia Lidzbark Warmiński – Stomil Olsztyn”.

Dokumentacje dostarczone przez organizatorów imprez były kompletne i zostały zaopiniowane bez zastrzeżeń pod względem sanitarnym. W trakcie imprez kontroli nie przeprowadzono.

DZIAŁALNOŚĆ KARNO-REPRESYJNA SEKCJI

W roku 2024 przeprowadzono:

- 122 kontrole obiektów użyteczności publicznej;
- 164 kontrole jakości wody w wodociągach, pływalniach, kąpielisku.

W ramach prowadzonego nadzoru i przeprowadzonych kontroli wydano:

- 8 decyzji dotyczących jakości wody w wodociągach;
- 4 decyzje dotyczące jakości wody na pływalniach;
- 7 decyzji dotyczących stanu sanitarno-technicznego obiektów;
- 1 decyzję dotyczącą jakości wody w kąpielisku.

W ramach prowadzonych postępowań wyegzekwowano poprawę jakości wody w wodociągach oraz na pływalniach.

W obiektach użyteczności publicznej wyegzekwowano poprawę stanu technicznego (2 obiekty mają termin wykonania obowiązku w roku 2025).

W roku 2024 pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lidzbarku Warmińskim nałożyli 1 mandat karny.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI I URZĘDAMI

W roku 2024 kontynuowano współpracę z samorządami lokalnymi. Wszystkim Urzędom Miasta i Gmin przestano opracowania:

- Opracowanie z przygotowań do sezonu turystycznego;
- Opracowanie sezonu turystycznego;
- Obszarowe oceny jakości wody.

Urzędy były na bieżąco informowane na temat jakości wody w poszczególnych urządzeniach wodnych oraz należących do gmin obiektach użyteczności publicznej.

Każdorazowo przy sporządzaniu ocen jakości wody do prób pobranych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej wykonywanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe, urzędy otrzymywały do wiadomości kopie tych ocen. Ponadto, na bieżąco informowano Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Lidzbarku Warmińskim na temat jakości wody w wodociągu lokalnym zakładu mleczarskiego.

VI. HIGIENA PRACY

Sekcja Higieny Pracy zajmuje się ochroną zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem szkodliwości występujących w środowisku pracy w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych, poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie przestrzegania przepisów higieny i warunków środowiska pracy.

Bieżący nadzór nad środowiskiem pracy związany jest z egzekwowaniem od pracodawców obowiązków wynikających z krajowych i wspólnotowych aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym głównie Działu X Kodeksu pracy, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 REACH, rozporządzenia CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin chemicznych, ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, ustawy o produktach biobójczych, ustawy o kosmetykach.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADZOROWANEGO TERENU

W 2024 r. nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lidzbarku Warmińskim objęte były 223 zakłady pracy, zatrudniające ogółem 4651 pracowników.

Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 205 firm, co stanowi ponad 92% wszystkich nadzorowanych zakładów.

OCENA ŚRODOWISKA PRACY I ANALIZA NARAŻENIA ZAWODOWEGO

Zakłady pracy objęte nadzorem pionu higieny pracy wg listy ewidencji dzieli się na 3 kategorie w zależności od warunków higienicznych środowiska pracy:

- Grupa I: zakłady o znikomym narażeniu, dobrym standardzie sanitarnym.
 - Grupa II: zakłady o małym zagrożeniu, w których wartości czynników szkodliwych dla zdrowia mieszczą się w granicach 0,5 – 1,0 najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) lub najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN), nie wystąpiły przypadki chorób zawodowych.
 - Grupa III: zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS/NDN, w stosunku do których ze względu na możliwość poprawy warunków pracy - nie wydano decyzji o unieruchomieniu zakładu; zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze; zakłady wymagające wzmożonego nadzoru ze strony pionu higieny pracy.
- do grupy I zakwalifikowano 44 zakłady (19,7%),
 - do grupy II 127 zakładów (57,0%),
 - do grupy III 52 zakłady (23,3%).

Zakłady o szczególnych zagrożeniach zawodowych czyli zakłady, w których pracownicy narażeni są na działanie czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych, bądź stężenia/natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczają wartości dopuszczalne ponad 5 razy.

W 2024 roku do ww. grupy zaliczono 30 zakładów. We wszystkich występowały czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne. Nie stwierdzono zakładów, w których występowały stężenia/natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczające wartości dopuszczalne ponad 5 razy.

W 4 zakładach odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu – w warunkach przekroczenia NDN (Najwyższego Dopuszczalnego Natężenia) hałasu pracowały 42 osoby.

Na terenie powiatu lidzbarskiego znajduje się 91 zakładów, w których pracownicy są ekspozowani na szkodliwe czynniki biologiczne gr. 2 i gr. 3. Przeprowadzono 33 kontrole w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych. Nieprawidłowości stwierdzono w 4 zakładach.

OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY

W roku 2024 wydano 32 decyzje administracyjne nakazujące, w których łącznie ujęto 167 nakazów, które najczęściej dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego pomieszczeń pracy;
- doprowadzenia do obowiązujących wymogów pomieszczeń higieniczno-sanitarnych;
- sporządzenia lub uzupełnienia rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia;
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych;
- dokonania i uaktualnienia oceny ryzyka zawodowego;
- zapewnienia znaków nakazujących stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej;

- zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej;
- zapewnienia instrukcji określającej sposób składowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz zasad postępowania z tymi substancjami i ich mieszaninami;
- zapewnienia oznakowania zgodnie z przepisami opakowań niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin;
- zapewnienia oznakowania zgodnie z przepisami miejsca/magazynu składowania i magazynowania niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin;
- sporządzenia aktualnego spisu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz kart charakterystyki niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- sporządzenia rejestru prac i rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia;
- sporządzenia rejestru prac i rejestru pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze, przesłanie informacji do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI I NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI, SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I ICH MIESZANINAMI, PREKURSORAMI NARKOTYKÓW, PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI, KOSMETYKAMI

ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi ustawowe działania z zakresu przeciwdziałania wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

PPIS w Lidzbarku Warmińskim poinformował podmioty lecznicze na terenie powiatu o obowiązku zgłaszania podejrzeń zatrucia środkami zastępczymi zgodnie z art. 30a ust 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Podsumowanie, wnioski, problemy wynikające z bieżącego nadzoru:

- w roku 2024 na terenie powiatu lidzbarskiego nie stwierdzono obecności sklepu stacjonarnego, w którym mógłby odbywać się handel środkami zastępczymi;
- w roku 2024 do PPIS wpłynęło jedno zgłoszenie zatruciem alkoholem etylowym u osoby małoletniej.

PREKURSORY NARKOTYKÓW KAT. 2 I 3

Prekursory narkotyków to substancje mające legalne zastosowanie, ale które często wykorzystywane są do nielegalnej produkcji narkotyków. Na terenie powiatu lidzbarskiego w 7 zakładach stosowane są prekursory narkotyków kategorii 3: kwas siarkowy, kwas chlorowodorowy, aceton.

Główne zastosowania:

- procesy galwanizacji elektrolitycznej i trawienie elementów;
- analizy laboratoryjne;
- korygowanie pH wody w basenach kąpielowych;
- produkcja elementów na bazie żywic poliestrowych.

W roku 2024 przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie prekursorów narkotyków. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

SUBSTANCJE CHEMICZNE I ICH MIESZANINY

W roku 2024 przeprowadzono 47 kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin. Podczas 17 kontroli stwierdzono naruszenie przepisów w tym zakresie.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- brak spisu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- brak lub nieaktualne karty charakterystyk niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin;
- brak szkolenia w zakresie bezpiecznego stosowania diizocyjanianów;
- brak oznakowania zgodnie z przepisami miejsca/magazynu składowania i magazynowania niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin;
- brak oznakowania zgodnie z przepisami opakowań niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin;
- brak instrukcji określającej sposób składowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz zasad postępowania z tymi substancjami i ich mieszaninami.

PRODUKTY BIOBÓJCZE

W roku 2024 przeprowadzono 16 kontroli w zakresie produktów biobójczych u podmiotów prowadzących sprzedaż stacjonarną. Działania kontrolne szczególnie dotyczyły:

- produktów biobójczych należących do grupy produktowej PT 14 i 18;
- dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych;
- produktów biobójczych zawierających w składzie fosforek glinu lub magnezu.

Podczas kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

KOSMETYKI

Sekcja Higieny Pracy sprawuje nadzór nad obiektami wytwarzania, konfekcjonowania i dystrybucji produktami kosmetycznymi. W 2024 r. na terenie nadzorowanym nie było podmiotów zajmujących się wytwarzaniem lub konfekcjonowaniem kosmetyków. Przeprowadzono 3 kontrole w punktach sprzedaży detalicznej. Wycofano z obrotu 41 różnych produktów kosmetycznych.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- udostępnianie produktów kosmetycznych po upływie daty minimalnej trwałości wskazanej na opakowaniach przez producenta;

- udostępnianie produktów kosmetycznych nieposiadających oznakowania w języku polskim;
- udostępnianie produktów kosmetycznych, które zgodnie z informacją podaną na opakowaniu zawierają substancję niedozwoloną do stosowania w produktach kosmetycznych (lilial, pirytronian cynku);
- udostępnianie produktów kosmetycznych bez określonej daty minimalnej trwałości oraz informacji o okresie, w jakim po otwarciu pojemnika, produkt jest bezpieczny i może być stosowany bez szkody dla konsumenta;
- udostępnianie produktów kosmetycznych bez wykazu składników poprzedzonych określeniem „ingredients”.

CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE LUB MUTAGENNE W ŚRODOWISKU PRACY

Liczba zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne systematycznie wzrasta, co jest związane ze zmianami wprowadzanymi do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Od 9 marca 2022 r. dyrektywą zmieniającą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431, substancje i mieszaniny klasyfikowane w kategorii Repr. 1A oraz Repr. 1B zostały włączone do dyrektywy 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych lub substancji reprotoksycznych podczas pracy. Powyższe zmiany zostały zaimplementowane do polskiego ustawodawstwa rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1126). Wdrożenie ww. zmian nakłada na pracodawców, u których występują substancje/mieszaniny reprotoksyczne (działające na rozrodczość) działania analogiczne, jakie obowiązują w przypadku występowania w środowisku pracy czynników rakotwórczych lub mutagennych.

Chemiczne substancje rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne występujące w zakładach zlokalizowanych na terenie powiatu lidzbarskiego:

Nazwa substancji rakotwórczej lub mutagennej	Zastosowanie – występowanie	Liczba osób ekspozowanych
Związki chromu (VI)	Proces spawania; badania laboratoryjne	7
Siarczan kobaltu	Badania laboratoryjne	2
Chloramfenikol	Badania laboratoryjne	7
Fenoloftaleina	Badania laboratoryjne	27
Dekahydrat tetraboranu disodu	Badania laboratoryjne	7
Kwas borowy	Badania laboratoryjne	8
Nikiel i jego związki	Proces spawania	5
Benzen	Paliwa ciekłe (benzyna)	28
Benzo(a)piren WWA	Rozkładanie masy bitumicznej (asfalt)	23
Epoksyetan	Sterylizacja gazowa narzędzi i sprzętu medycznego	4
Formaldehyd	Zabezpieczanie pobranego materiału biologicznego do badań histopatologicznych	19

Promieniowanie jonizujące:

Rodzaj promieniowania	Zastosowanie – występowanie	Liczba osób ekspozowanych
Jonizujące X	Diagnostyka medyczna (prześwietlenia RTG)	8

Procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym:

Nazwa procesu rakotwórczego lub mutagennego	Zastosowanie – występowanie	Liczba osób ekspozowanych
Prace związane z narażeniem na pył drewna	Produkcja mebli, drzwi, schodów i in.	63
Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	Naprawa pojazdów mechanicznych	2
Procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie WWA, obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych	Usługi kominiarskie	2
Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy	Procesy produkcyjne (cięcie, szlifowanie); Obsługa kotłowni c.o.	50
Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika	Kasacja/demontaż pojazdów mechanicznych	4

W roku 2024 kontrolą objęto 13 zakładów pracy, w których występowały substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy – przeprowadzono 18 kontroli.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- braku rejestru prac narażających pracowników na czynniki rakotwórcze;
- braku rejestru pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze;
- braku informacji o czynnikach rakotwórczych do PWIS;
- nieuwzględnienie narażenia na czynniki rakotwórcze w dokumentacji oceny ryzyka zawodowego.

Wydano 5 decyzji administracyjnych w ww. zakresie.

RADON W BUDYNKACH PRZEZNACZONYCH NA POBYT LUDZI ORAZ W MIEJSCACH PRACY

Ustawą z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy Prawo Atomowe oraz ustawy o ochronie przeciwpożarowej nałóżono na Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) obowiązek prowadzenia działań mających na celu identyfikację terenów, na których poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekroczyć dopuszczalny poziom odniesienia. W ramach tego zadania w 2022 roku przeprowadzano pomiary średniorocznego stężenia radonu w wytypowanych 24 szkołach i przedszkolach powiatu lidzbarskiego.

W związku z tym, że w jednym z przedszkoli w Lidzbarku Warmińskim wyniki pomiarów wykazały nieznaczne przekroczenie dopuszczalnego średniorocznego poziomu odniesienia radonu (300 Bq/m^3), w 2024 roku przeprowadzono kontrolę w tej placówce. Ustalono, że po otrzymaniu wyników pomiarów (w 2023 roku) podjęto środki w celu ograniczenia zagrożeń związanych z występowaniem podwyższonego stężenia radonu:

- poinformowano pracowników o wynikach pomiarów stężenia radonu;
- dokonano przeglądu budynku (pod kątem zlokalizowania ewentualnych pęknięć w posadzkach pomieszczeń zlokalizowanych na parterze budynku oraz w piwnicy);
- dokonano przeglądu wentylacji;
- zobowiązano pracowników do systematycznego przewietrzania pomieszczeń przed podjęciem zajęć oraz okresowo w ciągu dnia;
- przekazano pracownikom materiały edukacyjne dot. zagrożeń związanych z radonem i jego występowaniem w pomieszczeniach.

Podczas kontroli stwierdzono, że stan budynku i pomieszczenia, w którym wystąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu radonu jest dobry. W pomieszczeniu zapewniona jest wentylacja – w każdym oknie zainstalowane są nawiewniki powietrza, a w ścianie zainstalowana jest kratka wentylacyjna.

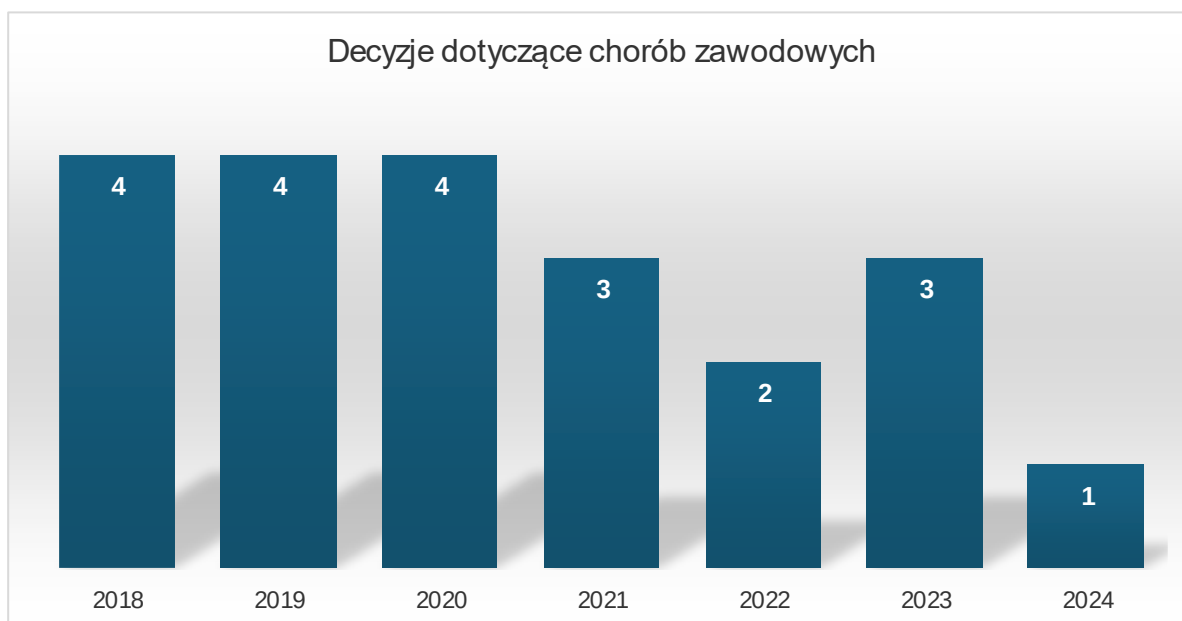
CHOROBY ZAWODOWE

W roku 2024 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lidzbarku Warmińskim zgłoszono 3 nowe podejrzenia chorób zawodowych.

Wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej:

- 1 przypadek wirusowego kleszczowego zapalenia mózgu – u rolnika.

Nie wydawano decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W ostatnich latach decyzje w sprawie chorób zawodowych w ok. 80% przypadków dotyczą boreliozy, stwierdzanej u pracowników zakładów usług leśnych oraz u rolników.

VII. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Podstawowym założeniem Higieny Dzieci i Młodzieży jest sprawowanie bieżącego nadzoru nad placówkami oświatowymi, wychowawczymi oraz placówkami wypoczynku letniego i zimowego na terenie powiatu.

Do zakresu działania Higieny Dzieci i Młodzieży, w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach wypoczynku;
- higieny procesów nauczania;
- sprawowania nadzoru nad gospodarką substancjami chemicznymi i mieszaninami w pracowniach chemicznych szkół;
- przygotowania placówek do rozpoczęcia roku szkolnego;
- warunków wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

Na terenie powiatu lidzbarskiego w roku 2024 funkcjonowało 48 placówek stałych w 54 obiektach.

WARUNKI SANITARNO-TECHNICZNE W SKONTROLOWANYCH PLACÓWKACH

W 2024 roku przeprowadzono ogółem 67 kontroli, w tym:

- w zakładach stałych – 47,
- w placówkach zimowego i letniego wypoczynku – 20.

W 2024 roku wszystkie placówki posiadały sieć wodociągową i kanalizacyjną. Podczas kontroli w 1 szkole podstawowej oraz 2 zespołach szkół stwierdzono ponadnormatywną liczbę uczniów przypadających na urządzenia sanitarne, tj. zbyt mało umywalek i misek ustępowych dla dziewcząt i chłopców. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, tj. dostęp do bieżącej ciepłej wody oraz środków higieny osobistej. Nie we wszystkich skontrolowanych placówkach sprzęt i meble posiadają certyfikaty. We wszystkich skontrolowanych placówkach uczniowie mają wyznaczone miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych, są to indywidualne szafki bądź półki w klasach. Wszystkie skontrolowane obiekty realizują Ustawę o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. 1 szkoła podstawowa oraz 1 zespół szkół nie posiadają infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W roku sprawozdawczym w skontrolowanych szkołach z dożywiania korzystało 979 uczniów, w tym z obiadu jednodaniowego 572 uczniów, dwudaniowego 407 uczniów. 3 skontrolowane szkoły podstawowe korzystają z cateringu, w 5 szkołach podstawowych oraz 2 zespołach szkół przygotowuje się posiłki w kuchniach szkolnych.

OCENA OBCIĄŻENIA UCZNIÓW CIĘŻAREM PLECAKÓW ORAZ ERGONOMIA MEBLI SZKOLNYCH I PRZEDSZKOLNYCH

W roku sprawozdawczym dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem plecaków/tornistrów szkolnych. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga tornistra nie powinna przekraczać 10 do 15% masy ciała ucznia. Oceną objęto dwie placówki, jedną wiejską szkołę podstawową funkcjonującą samodzielnie oraz jedną miejską szkołę podstawową funkcjonującą w zespole. Skontrolowano 24 oddziały, w tym 408 uczniów. Wyniki wykazały, że u 233 uczniów waga tornistra wynosiła do 10% masy ciała, u 154 uczniów wynosiła 10%-15% masy ciała a u 21 uczniów wyniosła ponad 15% masy ciała.

*Ocena obciążenia uczniów plecakami
w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Runowie*

*Ocena obciążenia uczniów plecakami
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Szkole Podstawowej Nr 4
w Lidzbarku Warmińskim*

W roku sprawozdawczym oceniono dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych w 2 szkołach podstawowych wśród 146 uczniów. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszystkie dzieci obecne w placówkach poddane badaniom w zakresie dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii korzystały z umeblowania dostosowanego do ich wzrostu.

*Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzona
w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Lidzbarku Warmińskim*

WARUNKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2024 r w bazie MEN zgłoszono 27 turnusów wypoczynku letniego i 2 turnusy wypoczynku zimowego. Skontrolowano 17 turnusów, w tym:

- 6 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku (bursa),
- 5 turnusów w obiektach całorocznych (hotele, pensjonaty),
- 6 turnusów w miejscu zamieszkania (półkolonie).

We wszystkich skontrolowanych turnusach uczestniczyło 504 dzieci i młodzieży. Najważniejszym zadaniem w 2024 roku było sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania oraz zapewnienie odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych na turnusach letnich i zimowych wypoczynku dzieci i młodzieży jak i prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych podczas kontroli. Zarówno w sezonie zimowym jak i letnim, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

WARUNKI PRACY UCZNI

W ramach nadzoru nad higieną procesu nauczania oceniano podczas kontroli rozkłady zajęć lekcyjnych, uwzględniające zasady higieny umysłowej pod kątem równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zwracano też szczególną uwagę na rozplanowanie przedmiotów ze względu na ich stopień trudności. Podczas kontroli poddano ocenie rozkłady zajęć szkolnych w 8 szkołach podstawowych i 6 zespołach szkół. Oceniono pod względem higienicznym 175 oddziałów. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszystkie placówki zapewniają uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu.

WARUNKI DO PROWADZENIA ZAJĘĆ Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Placówki nauczania i wychowania przy prowadzeniu zajęć z wychowania fizycznego korzystają z posiadanej już bazy sportowej. Na terenie miasta i gminy Orneta uczniowie korzystają także z hali Ośrodka Sportu i Rekreacji – przygotowanej i wyposażonej w sprzęt do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Zespół Szkolno-Przedszkolny oraz Katolickie Liceum Ogólnokształcące przy ulicy Polnej 36 w Lidzbarku Warmińskim korzystają z Miejskiej Hali Widowiskowo-Sportowej, która jest w godzinach trwania zajęć przeznaczona wyłącznie dla uczniów tych szkół. Hala z budynkiem szkół połączona jest łącznikiem. Szkoła Podstawowa nr 4 w Orniecie, nieposiadająca infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, korzysta z sali gimnastycznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Orniecie.

WARUNKI REALIZACJI PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH

Opiekę zdrowotną nad uczniami sprawują w pielęgniarki szkolne, lecz zauważa się, iż coraz więcej placówek zostaje bez opieki medycznej. Szkoły posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji lub wspólnie z inną placówką. Gabinety wyposażone są w punkty poboru ciepłej i zimnej wody, podłogi są wykonane

z materiałów umożliwiających ich mycie i dezynfekcję. W gabinetach zapewniono apteczki wraz z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy.

PODSUMOWANIE

Stan sanitarny placówek nauczania i wychowania jest zadowalający i ulega systematycznej poprawie. W wielu placówkach wykonano szereg prac konserwatorskich, między innymi: malowanie, tynkowanie pomieszczeń placówki, korytarzy, remont elewacji wewnętrznej, wymiana podłóg, wymiana mebli. W 3 szkołach podstawowych dokonano remontów szatni, wymiany okien, modernizacji ciepłej elewacji zewnętrznej, poszycia dachowego, wymiany oświetlenia. W 3 zespołach szkół wyremontowano m.in. pomieszczenia sanitarno-higieniczne, gabinet pedagoga, psychologa, powstała wiata na rowery oraz nowa pracownia komputerowa. Wymieniono instalację grzewczą i elektryczną, wykonano termomodernizację elewacji zewnętrznej, zainstalowano panele fotowoltaiczne. W 1 z przedszkoli niepublicznych zakupiono urządzenie do udrażniania dróg oddechowych oraz defibrylator AED.

Pracownik Higieny Dzieci i Młodzieży na bieżąco współpracuje z samorządami, przekazuje informacje nt. stanu sanitarno-zdrowotnego placówek, służy fachową pomocą władzom oświatowym. Współpraca ta służy stałej poprawie stanu sanitarno-technicznego zakładów nauczania i wychowania.

W 2024 roku wydano 2 decyzje administracyjne, w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w placówkach oświatowo-wychowawczych. Wydano 3 decyzje przedłużające termin wykonania obowiązku. Wyegzekwowano decyzje administracyjne z lat ubiegłych w 2 placówkach, tj. Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Lidzbarku Warmińskim oraz Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogózu.

W 2024 roku wydano 1 opinię sanitarną dotyczącą lokalu, w którym ma być prowadzona „Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lidzbarku Warmińskim – Akademia Terapii i Rozwoju Dialog”.

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajmuje się przede wszystkim: opiniowaniem projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów ogólnych gmin, uzgadnianiem pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgadnianiem dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych i uczestniczeniem w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w 2024 roku funkcjonował przede wszystkim w oparciu o przepisy:

1. *ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 572);*
2. *ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r., poz. 725 z późn. zm.);*
3. *ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 z późn. zm.);*
4. *ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112);*
5. *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.);*
6. *rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225 z późn. zm.).*

Wymienione przepisy oraz wymogi wynikające z ustaw spowodowały, że inwestorzy, projektanci, przedstawiciele nadzoru budowlanego oraz samorządów szczebla gminnego i miejskiego – występowali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego celem wydania wymaganych prawem opinii sanitarnych, uzgodnień, sprawdzeń, kontroli, a następnie uzyskania odpowiednich postanowień.

OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA RAPORTU ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA MOGĄCEGO ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Efektem aktywności inwestorów i współpracy wszystkich zainteresowanych podmiotów z inspekcją sanitarną było utrzymanie się dużej liczby zapytań (od samorządów lokalnych) o obowiązek sporządzenia (lub nie) raportu oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

Wydano 33 opinie sanitarne w tym zakresie, z tego 24 opinie o braku takiego obowiązku i 9 opinii o konieczności sporządzenia raportu w pełnym zakresie. Sporządzenia raportu wymagały następujące przedsięwzięcia:

- Farma fotowoltaiczna o mocy do 38 MW w m. Kiersnowo, gm. Kiwity;
- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 6 MW w m. Piotrowo, gm. Lubomino;
- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 4 MW w m. Samborek, gm. Lubomino;
- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 23 MW w m. Samborek, gm. Lubomino;

- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 13 MW w m. Samborek, gm. Lubomino;
- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 70 MW w m. Samborek, gm. Lubomino;
- Instalacja fotowoltaiczna o mocy do 10 MW w m. Wolnica, gm. Lubomino;
- Elektrownia fotowoltaiczna o mocy do 50 MW w m. Knipy, Rogóż, gm. Lidzbark Warmiński;
- Zespół elektrowni fotowoltaicznych o mocy do 120 MW w m. Stabunty, gm. Lidzbark Warmiński.

Wydano 6 opinii sanitarnych (wszystkie z określonymi warunkami realizacji) uzgadniających warunki realizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko (po uprzednim uzyskaniu przez inwestora opinii o obowiązku sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko) przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Opinie te dotyczyły następujących inwestycji:

- Farmy fotowoltaicznej o mocy do 38 MW w m. Kiersnowo, gm. Kiwity wybudowana zostanie na powierzchni około 25,42 ha.
- Farmy fotowoltaicznej o mocy do 7 MW w m. Kobiela, gm. Kiwity wybudowana zostanie na powierzchni około 7,50 ha.
- Cielętnika na działce nr 6/5 w m. Rogiedle, gm. Lubomino. Obsada 209,94 DJP.
- Cielętnika na działce nr 6/6 w m. Rogiedle, gm. Lubomino. Obsada 209,94 DJP.
- Cielętnika na działce nr 6/7 w m. Rogiedle, gm. Lubomino. Obsada 209,94 DJP.
- Sześćdziesięciu sześciu budynków mieszkalnych jednorodzinnych w m. Wielochowo, gm. Lidzbark Warmiński. Pod zabudowę przeznaczono 9,67 ha.

PROJEKTY BUDOWLANE

Wydano 10 opinii sanitarnych o projektach budowlanych (technicznych i technologicznych), z tego:

- 3 opinie dotyczyły projektów technologicznych:
 - Budynek przychodni lekarskiej w m. Kiwity, gm. Kiwity.
 - Remont i przebudowa biblioteki publicznej przy ul. Kopernika 7 w Lubominie.
 - Obiekt małej gastronomii „GAZI KEBAB” przy ul. Lipowej 12 w Lidzbarku Warmińskim.
- 7 opinii o projektach budowlanych i budowlano-technologicznych:
 - Budynek usługowy o funkcji wychowania, nauki, kultury, oświaty, opieki zdrowotnej, administracji publicznej i usług turystycznych przy ul. Olsztyńskiej w Ornecie.
 - Rozbudowa budynku usługowego (gastronomicznego) w m. Markajmy, gm. Lidzbark Warmiński.
 - Toaleta publiczna przy ul. Kolejowej w Lidzbarku Warmińskim.
 - Rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Rogóż, gm. Lidzbark Warmiński.
 - Budynek uzdrowiska przyrodoleczniczego (jeden oddział szpitalny oraz trzy oddziały sanatoryjne) w Lidzbarku Warmińskim (Uzdrowisko).

- Trzy obiekty sportowo-rekreacyjne oraz obiekt techniczny w strefie uzdrowiskowej w Lidzbarku Warmińskim.
- Budynek usługowo-handlowy przy ul. Kopernika w Lubominie.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN

Wydano 9 opinii o zakresie i stopniu szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Opinie te dotyczyły:

- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych przy ul. Elbląskiej w Ornecie.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Bażyny 1, gm. Orneta.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Bażyny 2, gm. Orneta.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych przy ul. Olsztyńskiej, Wiejskiej, Dąbrowskiego, Słowackiego w Lidzbarku Warmińskim.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Rogóż.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Kłębowa 1.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Kłębowa 2.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Markajmy.
- Planu ogólnego miasta Lidzbark Warmiński.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zawierał pełny zakres wynikający z zapisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska.

Zaopiniowano 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Opinie te dotyczyły:

- Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów miasta Lidzbark Warmiński (4 tereny).
- Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w m. Bażyny, gm. Orneta.
- Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomino.

Projekty zmian ww. planów poprzedzone były zapytaniem o potrzebie przeprowadzenia strategicznej oceny, a następnie potwierdzone prognozą oddziaływania na środowisko uwzględniającą wymogi określone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Powyższe plany: zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunku zagospodarowania przestrzennego miały charakter prośrodowiskowy uwzględniający kierunki przekształcenia środowiska zgodnego z wymaganiami i potrzebami człowieka, niepowodujący obniżenia standardów sanitarno-higienicznych i zdrowotnych mieszkających na tych terenach ludzi.

ODBIORY OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

W 2024 r. nastąpiło zmniejszenie liczby zgłoszeń – zawiadomień o przystąpieniu do użytkowania obiektów budowlanych. Łącznie uczestniczono (wspólnie z działami merytorycznymi PSSE) w dopuszczeniu do użytkowania 10 obiektów.

Wydano 9 opinii sanitarnych – zgodnie z art. 56 Prawa Budowlanego, w tym:

- 4 obiekty przemysłowe (Budynek magazynu rezerwowego Zakładu Mleczarskiego w Lidzbarku Warmińskim, Pomieszczenie mieszalni suplementów diety Zakładu Mleczarskiego w Lidzbarku Warmińskim, Część technologiczna oczyszczalni ścieków w Zakładzie Mleczarskim w Lidzbarku Warmińskim, Rozbudowa budynku produkcyjnego Fabryki Opakowań Foliowych „Rossoplast” w Lidzbarku Warmińskim),
- 1 obiekt służby zdrowia (Część socjalno-zabiegowa budynku uzdrowiska przyrodoleczniczego w Lidzbarku Warmińskim),
- 3 obiekty handlowo-żywnościowe (Sklep „Dino”, Restauracja „Dębowa”, Restauracja McDonald’s Polska),
- 1 obiekt oświatowy (Remont pomieszczeń Szkoły Podstawowej nr 1 w Ornece).

Ponadto wydano 1 stanowisko o spełnieniu wymagań sanitarno-higienicznych (procedura nie związana z art. 56 Prawa budowlanego) a dotyczyło ono: Lokalu gastronomicznego – „Fast Food” przy ul. Sienkiewicza 16 w Ornece.

Wszystkie odebrane obiekty uzyskały pozytywne oceny, stwierdzono zgodność wykonanego obiektu w zakresie spraw sanitarno-higienicznych z projektem budowlanym i w związku z tym nie wniesiono sprzeciwu przeciwko ich uruchomieniu wydając odpowiednie opinie lub stanowiska.

Dokonano 14 kontroli obiektów, w tym: 4 obiektów w trakcie realizacji oraz 10 kontroli obiektów po zgłoszeniu o zamiarze przystąpienia do użytkowania. Kontrole te miały rozszerzony zakres, ponieważ były przeważnie dokonywane wspólnie z działami merytorycznymi PSSE (sekcją higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku; sekcją higieny komunalnej; sekcją higieny pracy).

UZGODNIENIA WARUNKÓW ZABUDOWY

Wydano 202 postanowienia uzgadniające projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

IX. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Podstawowym założeniem Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej jest kształtowanie u ludzi postaw prozdrowotnych oraz edukacja społeczeństwa w zakresie profilaktyki zdrowia. Systematyczna edukacja na temat zachowań sprzyjających zdrowiu, wśród populacji w każdej kategorii wiekowej, pozwala podnieść jego jakość. Ponadto, zapobieganie chorobom wymaga znacznie niższych nakładów finansowych niż ich leczenie.

Do obszaru działania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej należy w szczególności:

- informowanie społeczeństwa o aktualnych problemach zdrowotnych;
- inicjowanie i organizacja edukacji zdrowotnej i akcji prozdrowotnych;
- wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych;
- prowadzenie szkoleń skierowanych do koordynatorów programów edukacyjnych;
- udzielanie pomocy z zakresu metodyki pracy oświatowo-zdrowotnej;
- kontrola realizacji programów edukacyjnych w instytucjach oświatowych;
- współpraca z innymi instytucjami;
- promowanie zdrowego stylu życia.

PROGRAMY EDUKACYJNE SKIEROWANE DO PRZEDSZKOLI

CZyste Powietrze Wokół Nas

Program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas” jest programem edukacji antytytoniowej wśród najmłodszych. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Program ma za zadanie:

- wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów,
- wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie” dymu papierosowego,
- zwiększyć wrażliwość dzieci na szkodliwość dymu papierosowego,
- zwiększyć poziom wiedzy na temat skutków palenia papierosów,
- zwiększyć wrażliwość dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE

W roku szkolnym 2024/2025 udało się ponownie wdrożyć w przedszkolach program edukacji „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”, którego celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia zdrowotne i nawyki decydują o późniejszym stylu życia. Dodatkowo

z badań wynika także, że żywność ekologiczna może mieć związek ze zdrowszym stylem życia. Konsumenci ekologiczni częściej dbają o dietę i aktywność fizyczną oraz cechuje ich istotnie mniejsze prawdopodobieństwo nadwagi i otyłości.

Szczegółowe cele programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

PROGRAMY EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

TRZYMAJ FORMĘ!

„Trzymaj formę” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany w ramach strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Program skierowany jest do uczniów klas V-VIII.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Realizowany jest metodą projektu, dzięki czemu wykracza poza podstawę programową i programy nauczania szkoły. Taka konstrukcja programu, dająca dużą swobodę wyboru sposobu jego realizacji, umożliwia uczniom poszukiwanie i realizowanie własnych pomysłów prozdrowotnych i ma niewątpliwie wpływ na jego skuteczność.

Szkolenie koordynatorów szkolnych programu Trzymaj formę!

BIEG PO ZDROWIE

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany we współpracy z ekspertami. Grupa, do której skierowany jest program, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Program jest skierowany także do rodziców i opiekunów uczniów, gdyż zwiększa to skuteczność programów profilaktycznych.

Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Podstawą zajęć jest stymulowanie kreatywności i aktywności uczniów oraz wzmacnianie zachowań asertywnych.

Z badań wynika fakt, że coraz młodsze dzieci eksperymentują z papierosami (statystyczny wiek pierwszej inicjacji tytoniowej wśród dzieci to 10 lat), a część z nich zostaje stałymi palaczami, dlatego ten program skierowany jest do dzieci już w tym wieku. Dzieci w wieku lat 10 dopiero zaczynają kształtować w sobie cechy i nawyki, które mogą pozostać z nimi przez całe życie, dlatego tak ważne jest podejmowanie zaplanowanych działań w zakresie profilaktyki palenia tytoniu.

ZNAMIE! ZNAM JE?

Każdego roku w Polsce onkolodzy odnotowują około 4000 przypadków nowych zachorowań na czerniaki. Dziś, częściej niż

w poprzednich latach, notuje się przypadki czerniaka u młodych osób. Niestety około 1300 osób, czyli blisko 30% chorych umiera z powodu tego nowotworu, gdyż zbyt późno trafia do lekarzy. Tymczasem wcześniej wykryty czerniak jest łatwo uleczalny.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz uczniów wyższych klas szkół podstawowych (7-8 klasa), wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Zajęcia mogą być prowadzone przez nauczyciela przedmiotów: wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego, biologii, pielęgniarke szkolną lub inną osobę posiadającą przygotowanie do prowadzenia zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej.

PROGRAMY EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

ZNAMIE! ZNAM JE?

Opisany powyżej w kategorii programów edukacyjnych skierowanych do uczniów szkół podstawowych program „Znamie! Znam je?” dedykowany jest równocześnie do młodzieży szkół ponadpodstawowych.

ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?

Wyjątkowość tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo i nad tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości. W programie nie chodzi o zwykłe zapobieganie używania substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa, gdyż w tym kontekście zachowania te mogą być bardzo szkodliwe (FAS, poronienia itp.).

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców.

PODSTĘPNE WZW

Wirusowe zapalenie wątroby zostało uznane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za jedno z największych wyzwań zdrowotnych.

Statystycznie wirusem HBV lub HCV zakażony jest co 12-ty człowiek na świecie. Zakażenia te nie dają typowych objawów lub są bezobjawowe, co powoduje, że osoby zakażone nie są świadome swojej choroby. Brak świadomości istniejącego ryzyka następstw zakażenia i niepodejmowanie leczenia może być przyczyną nieodwracalnych konsekwencji zdrowotnych a nawet śmierci.

Program edukacyjny dotyczy profilaktyki zakażeń HAV, HBV, HCV i jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń. Jednym ze sposobów przeciwdziałania temu zjawisku jest podnoszenie poziomu wiedzy pozwalającej na rozpoznawanie i unikanie sytuacji, w których może dojść do zakażenia. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole.

WYBIERZ ŻYCIE - PIERWSZY KROK

Program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń HPV dla uczniów szkół ponadpodstawowych, który doskonale wpisuje się

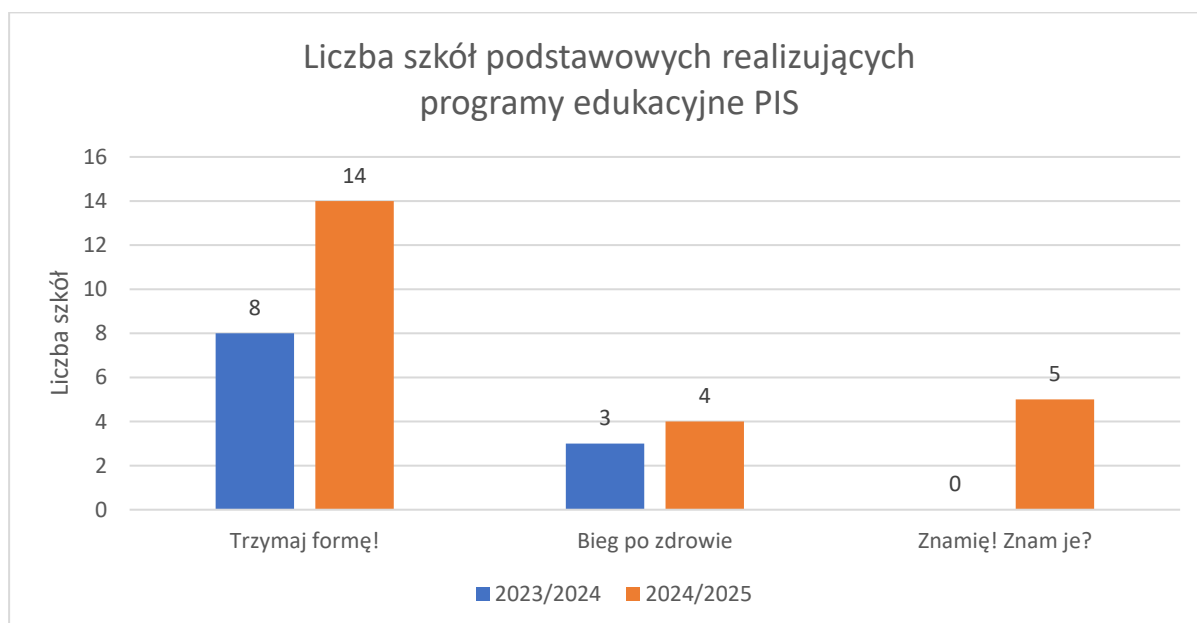
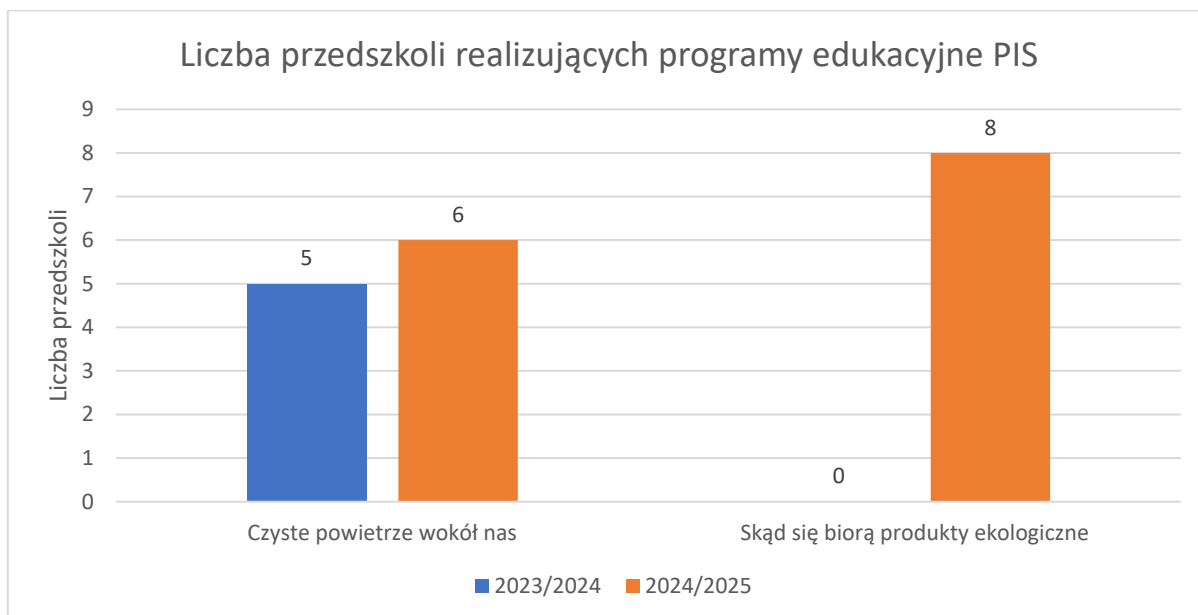
w założenia Szkolnego Programu Profilaktyki. Jego głównym zadaniem jest zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia. Podejmuje próbę rozwiązania bardzo ważnego problemu zdrowotnego, jakim jest występowanie w Polsce raka szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego HPV (statystyki umieralności na raka szyjki macicy w Polsce na tle Europy nie napawają optymizmem).

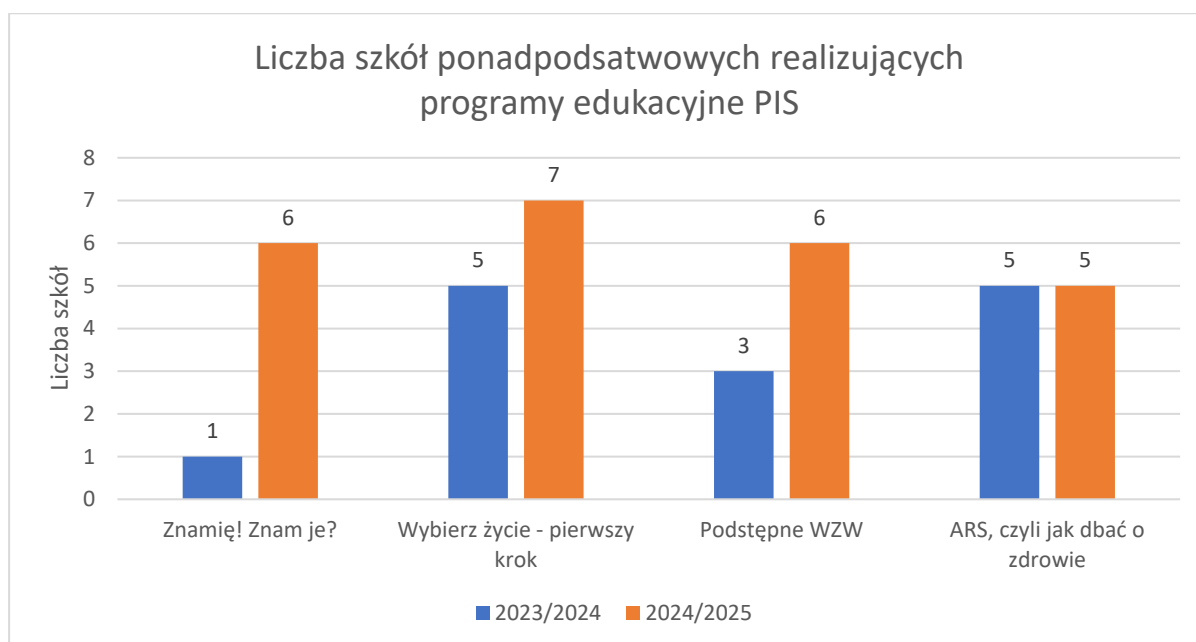
Problem raka szyjki macicy nie może być kwestią wstydliwą i unikaną. Świadomość istnienia zagrożenia zakażeniem HPV i jego konsekwencji powinny być częścią rozmów wychowawczych, przygotowujących młodych ludzi do dorosłego życia. Dostępne obecnie sposoby profilaktyki wtórnej (badania cytologiczne) i pierwotnej (szczepienia profilaktyczne) powinny być powszechnie znane. Realizacja programu może być wsparciem dla prowadzonych już działań profilaktycznych w szkole i środowisku lokalnym.

Ponadto szkoły ponadpodstawowe są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi. Wprowadzenie edukacji prozdrowotnej na temat raka szyjki macicy do szkół, przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy i zainicjowania dyskusji, dzięki której kobiety z pokolenia rodziców podejmą odpowiednie działania, czyli skonsultują się z lekarzem i wykonają badanie cytologiczne.

WZROST LICZBY PLACÓWEK BIORĄCYCH UDZIAŁ W PROGRAMACH EDUKACYJNYCH PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

W roku szkolnym 2024/2025 w powiecie lidzbarskim udało się znacząco zwiększyć liczbę placówek oświatowych realizujących programy edukacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej w porównaniu do roku poprzedniego.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALACZANIA AIDS

W 2024 roku kontynuowano założenia Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS, którego celem jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zachorowań oraz kształtowania właściwych postaw wobec problemów związanych z zakażeniem. Ponadto promowano wśród społeczeństwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne, gdzie bez skierowania, anonimowo i bezpłatnie można wykonać test w kierunku zakażenia wirusem HIV. Działania edukacyjne ukierunkowane zostały głównie do młodzieży i młodych dorosłych i objęły organizację zajęć edukacyjnych, prelekcji, stoisk edukacyjnych (łącznie 989 uczestników) oraz placówki ochrony zdrowia poprzez dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych (9 placówek). Momentem zintensyfikowanych działań realizacji programu były coroczne obchody Światowego Dnia Walki z AIDS.

Zajęcia edukacyjne ZSO Orneta

Stoisko edukacyjne ZSO Lidzbark Warm.

Prelekcja ZSZ Lidzbark Warm.

#MŁODZIŚWIADOMI

Choroby przenoszone drogą płciową stanowią coraz większy problem zdrowia publicznego tak w województwie warmińsko-mazurskim, jak i w całej Polsce. Statystyki pokazują wzrost liczby zakażeń, co jest bezpośrednim wynikiem braku dostatecznej wiedzy na temat metod zapobiegania, diagnozowania oraz leczenia tych chorób. Niska świadomość zagrożeń sprawia, że ludzie, w szczególności młodzi, często lekceważą ryzyko, co prowadzi do podejmowania nieodpowiedzialnych decyzji, mogących mieć długoterminowe skutki zdrowotne.

W odpowiedzi na zwiększenie liczby zachorowań w 2024 roku stworzony został innowacyjny na skalę kraju projekt edukacyjny #MłodziŚwiadomi skierowany do młodzieży oraz młodych dorosłych – organizatorami i patronami projektu zostało wiele ważnych instytucji.

Organizatorzy, patroni honorowi, partnerzy i patroni medialni projektu edukacyjnego #MłodziŚwiadomi

ORGANIZATORZY

Wojewódzka Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Olsztynie

Kuratorium Oświaty
w Olsztynie

Wojewódzki Specjalistyczny
Szpital Dziecięcy
im. prof. dr. Stanisława Popowskiego
w Olsztynie

Wydział Lekarski Collegium Medicum
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Miejski Szpital Zespolony
w Olsztynie

Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie
Higieny i Zdrowia Publicznego w Olsztynie

PATRONI HONOROWI

Główny Inspektor Sanitarny
Paweł Grzesiowski

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Marcin Kuchciński

REKTOR UNIWERSYTETU
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE
Jerzy A. Przyborski

PARTNERZY

Warmińsko-Mazurska Izba
Lekarska w Olsztynie

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych
Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie

PATRONI MEDIALNI

Zadanie współfinansowane ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Rok 2024 stanowił przygotowanie do realizacji projektu (opracowanie merytoryczne, konferencje, szkolenia koordynatorów, promocja). Realizacja projektu w szkołach zaplanowana jest na dwa pierwsze kwartały 2025 roku. Projektem objęci zostaną uczniowie klas III-V szkół ponadpodstawowych. Realizacją projektu zainteresowane są wszystkie szkoły w naszym powiecie.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Jednym z niezwykle ważnych zadań Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej jest nawiązywanie współpracy z innymi instytucjami naszego powiatu.

Aktywni Błękitni witają wiosnę

W roku 2024 współpracowaliśmy m. in. z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie oraz Urzędem Miasta Lidzbark Warmiński podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Aktywni Błękitni witają wiosnę” zorganizowanych na Bulwarze przy Łynie z okazji pierwszego dnia wiosny.

Światowy Dzień Zdrowia w Powiatowym Urzędzie Pracy

Światowy Dzień Zdrowia w MOPS

Podczas realizacji Światowego Dnia Zdrowia nawiązaliśmy współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Lidzbarku Warmińskim oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, gdzie przeprowadziliśmy prelekcje na temat promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień oraz profilaktyki chorób odkleszczowych.

Dzięki gościnności Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim mieliśmy, wraz z sekcją Epidemiologii, możliwość organizacji stoiska edukacyjnego związanego z obchodami Światowego Dnia Mycia Rąk.

Światowy Dzień Higieny Rąk – stoisko edukacyjne w ZOZ Lidzbark Warmiński

Na zaproszenie Wójta Gminy Lidzbark Warmiński, Gminnego Centrum Kultury w Pilniku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim mieliśmy przyjemność wygłosić prelekcję dotyczącą zażywania suplementów diety podczas III Gminnego Dnia Seniora.

Festiwal Ziół w Blankach

Dzięki gościnności organizatorów VII Festiwalu Ziół w Blankach – Stowarzyszeniu „Babki Zielarki”, Mieszkańcom Blanek, Urzędzie Gminy Lidzbark Warmiński oraz Gminnemu Centrum Kultury w Pilniku – mogliśmy spotkać się z mieszkańcami powiatu celem podniesienia ich wiedzy dotyczącej edukacji konsumenckiej.

BEZPIECZENSTWO DZIECI PODCZAS WYPOCZYNKU LETNIEGO I ZIMOWEGO

Instruktaż mycia rąk podczas zajęć Bezpieczne ferie w Przedszkolu Puchatek

Jednym z cyklicznych zadań sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej jest prowadzenie działań edukacyjnych podczas letniego i zimowego wypoczynku dzieci. W okresie zimowym realizowaliśmy akcję „Bezpieczne ferie”, której tematyką wiodącą były:

profilaktyka chorób zakaźnych, prawidłowa higiena rąk, propagowanie zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie odporności organizmu, ochrona zdrowia przed następstwami zażywania substancji uzależniających. Podczas ferii zimowych przeprowadziliśmy 8 spotkań z dziećmi i młodzieżą. Letnia akcja „Zdrowe wakacje” poruszała tematy: profilaktyki chorób odkleszczowych, znaczenia prawidłowego mycia rąk w profilaktyce chorób zakaźnych, znaczenia wody dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, zasad bezpiecznego korzystania z promieniowania słonecznego. W okresie wakacji szkolnych odwiedziliśmy 10 miejsc wypoczynku.

Zajęcia edukacyjne Zdrowe Wakacje - kolonie Taekwondo

WSPIERANIE EDUKACJI PROZDROWOTNEJ W PLACÓWKACH OŚWIATY

Swoimi działaniami wspieraliśmy także działania dotyczące edukacji prozdrowotnej w placówkach oświaty w naszym powiecie. Reagowaliśmy na ich potrzeby poprzez organizację licznych zajęć edukacyjnych, instruktaży i prelekcji. Edukacją prozdrowotną w szkołach i przedszkolach zostały objęte nie tylko dzieci i młodzież, ale także ich rodzice i opiekunowie – przeprowadzaliśmy m.in. cykliczną akcję „Moje dziecko idzie do szkoły” skierowaną do rodziców, opiekunów i wychowawców dzieci rozpoczynających edukację w pierwszych klasach szkół podstawowych. Tematyką spotkań były: dobór odpowiedniego plecaka szkolnego i mebli do nauki, znaczenie drugich śniadań i prawidłowego nawodnienia organizmu, profilaktyka wszawicy.

Włączamy się aktywnie we wdrażanie zasad higieny procesu nauczania i profilaktykę wad postawy poprzez organizację akcji prozdrowotnych – ważenie plecaków szkolnych uczniów i dobór odpowiednich mebli do nauki w szkołach i przedszkolach.

Ponadto nieustannie prowadzimy edukację dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów dotyczącą skutków zażywania środków uzależniających – alkoholu, tytoniu, narkotyków.

MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w 2024 roku prowadziła szeroko zakrojoną działalność edukacyjną w mediach społecznościowych – od informowania o aktualnym stanie epidemiologicznym i występujących zagrożeniach, poprzez fotorelacje z naszych działań w terenie, po posty z ciekawostkami na temat zdrowia. W 2024 roku regularnie publikowaliśmy treści edukacyjne na naszych profilach na platformach społecznościowych: Facebook (179 razy), Instagram (115 razy), X (98 razy) oraz na stronie internetowej PSSE.

